

NATUUR.BLAD

Driemaandelijks ledentijdschrift van Natuurpunt **Maart | April | Mei 2014**

Retouradres: Coxiestraat 11
B-2800 Mechelen

met
GRATIS
wandel
kaart

Laat de natuur
niet barsten

Verschijnt: Maart, Juni, September, December | Jaargang 13 | nummer 1 | Afgiftekantoor: Antwerpen X | P106230

Het
schouwspel
van de
lente

Langs oude spoorwegen

Exclusief voor Natuurpunt leden

Geen **groenere samenwerking** dan die tussen Natuurpunt en **A.S.Adventure**. Samen in de bres voor de natuur, dat schept nu eenmaal een band én ... **extra voordelen!**

Broek Greenland
~~€ 139,95~~

€ 99*

Jack Wolfskin

Schoenen Rambler Texapore
~~€ 169,95~~

€ 119*

7%
KORTING

Als Natuurpunt-lid profiteer je niet alleen van **exclusieve promoties**, maar ook van **7% permanente korting** op je aankopen**.

www.asadventure.com

*Actie enkel geldig voor Natuurpunt-leden van 15/03 t.e.m. 15/04/2014 of zolang de voorraad strekt. Promotie niet verkrijgbaar in A.S.Adventure Aalst, Basilix, Foetz, Luik, Luxemburg, Howald, Knokke, Marche-en-Famenne, Nijvel, Oostende, Oudenaarde, Turnhout en Waterloo. **Geldig op alle trekking-, bike-, kampeer- en reisartikelen. Niet cumuleerbaar met andere promoties.

Dromen van een groenere stad

De bomen kleuren opnieuw groen en bloemknoppen gaan open: in de lente ontluikt alles. Ook in een stad als Antwerpen komt er groen tevoorschijn. Maar het beetje groen dat we nog hebben, dreigt te verdwijnen. Zal de stad volledig omringd worden door autosnelwegen en beton? Als afdeling blijven we vechten om de groene plekjes in Antwerpen te behouden. Daarvoor hebben we nog meer vrijwilligers nodig. Misschien iets voor jou? Wist je trouwens dat we niet alleen mensen zoeken die willen werken in de natuur? Ook mensen met organisatietalent, administratieve knobbels of mensen met goede vergaderkwaliteiten zijn meer dan welkom.

Amper twee jaar na de start groeide onze afdeling uit tot een hechte vrijwilligersgroep die al met heel wat mooie realisaties kan uitpakken. Toch koesteren we nog veel ambities. Ik droom ervan dat Antwerpen uitgroeit tot bloemrijkste stad van het land. En daar kan iedereen aan meewerken. Richt je tuin op een natuurvriendelijke manier in. Of wat dacht je van een mooi geveltuintje?

Gelukkig bouwt ook de stad Antwerpen mee aan mijn groene droom. Zo werken we samen met de groendienst van de stad. Ze helpen mee om de natuur in parken te beheren. Bovendien hebben we de stad kunnen overtuigen om in haar plantsoenen inlandse planten en bloemen te gebruiken. Ook bij de zoektocht naar nieuwe vrijwilligers kregen we ondersteuning van de stad.

Wil je weten hoe we onze vrijwilligers motiveren om ook in 2014 het beste van zichzelf te geven? Blader snel naar pagina 44 en ontdek ook waarom we een zwak hebben voor bijtjes.

Groetjes,

Rit vrijwilliger
Natuurpunt Antwerpen Stad

Ps: Ik ga de verkiezingsaffiche die je bij dit Natuur.blad vindt aan mijn raam hangen. Jij toch ook?

Foto © Wim Dirckx

Colofon

Hoofdredactie: Sofie Versweyveld, redactie@natuurpunt.be
Redactie: Petra Beeckx, Liesbet Cleynhens, Peter De Ridder, Joris Gansemans, Jos Gysels, Rosan Heremans, Ewoud L'Amiral, Hans Marijns, Bruno Morrez, Walter Roggeman, Anneleen Van Thillo, Karolien Van de Velde, Wim Van Gils, Wim Veraghtert, Stefan Versweyveld

Advertenties: advertenties@natuurpunt.be | Druk: Roto Smeets
Oplage: 96.000 | Papier: Reprint (60% recycled, 40% FSC)
Ontwerp: De Barbaren | Concept: Stapel

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt, www.vlaanderen.be
Natuurpunt werkt in Wallonië samen met Natagora, samen zijn we partner van BirdLife International. Voor verschillende projecten kan Natuurpunt rekenen op financiële steun van de Europese Unie in het kader van het LIFE-programma, www.natuurpunt.be/life
V.U. Chris Steenwegen, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Heikikers © Vilda/Jeroen Mentens | niet vermeld beeldmateriaal: www.shutterstock.com

Ontdekken

34 **Focus**
De steenmarter
Een behendige cultuurvolger

36 **Seizoensweetjes**
Mannetjes komen vroeger

38 **Voor kids**
Ontdek de bomen met je ogen toe
Win een leuke brodtrommel

40 **Natuur in...**
Hagedissen op het spoor, libellen in je
tuinvijver en compostmeestertjes

44 Een dag op stap met Rit Van Damme

46 An Olaerts

Beleven

18 **In actie**
Natuur en Landschapszorg
onder de loep

27 **Naar buiten**
Lente in het land van heuvels,
hagen en Velpe
Win een weekend in het Hageland

32 **10xactief**
Langs oude Vlaamse spoorwegen

23 Gespot

48 In beeld

50 Activiteiten

10

36

48

Beschermen

10

Mijn gebied

Het Burreken

12

Doe mee

Laat de natuur niet barsten

20

Beleid

Het natuurdecreet

54

Het woord van de voorzitter

Nieuwe ledenvoordelen

Blue-bike

Met Blue-bike huur je een fiets aan het station en geraak je na je treinreis gemakkelijk naar je eindbestemming en terug. De fietsen zijn 24u/24u beschikbaar aan 41 stations. Hou je kaart voor de sleutelautomaat en de Blue-bike zal de jouwe zijn tot je terugkeert. Naast de klassieke Blue-bikes zijn er ook al elektrische fietsen en zelfs e-scooters.

www.blue-bike.be

Jouw voordeel: 2 gratis ritten.

Ga naar www.blue-bike.be/natuurpunt

en gebruik code nat021bb13.

Zo krijg je meteen twee ritten op je kaart.

Corsendonk Hotels

Corsendonk
Hotels

Vier hotels in Vlaanderen bieden je telkens een uniek kader aan. Een middeleeuws beschermd klooster in Oud-Turnhout, middenin een groene omgeving. Een eigentijds stadshotel in Turnhout, een budgetvriendelijk hotel in het groen van Retie en een design hotel voor zowel korte als lange verblijven in Turnhout.

www.corsendonk.be

Jouw voordeel: 10% korting op kamerverblijven (korting is niet cumuleerbaar).

Als lid van Natuurpunt zijn er heel wat leuke kortingen en voordelen bij onze partners. Er komen er ook altijd nieuwe bij.

www.natuurpunt.be/voordelen

De mooiste natuurgebieden van Vlaanderen zoals je ze zelden te zien krijgt: vanuit de lucht bij het eerste ochtendgloren en het laatste avondlicht. Voortgestuwd door dat ene idee zweefde natuurfotograaf Wouter Pattyn twee jaar lang over het Vlaamse land om te landen met het fotoboek 'Natuur vanuit de hemel'!

Mijn BEELD

Wouter Pattyn is auteur en fotograaf van het boek 'Natuur vanuit de hemel'.

Daar hang je dan, aan een handvol haarfijne touwtjes te bengelen op enkele honderden meters boven de grond. Zonder op voorhand te hebben ingecalculerd dat je ook in de lucht zeeziek kan worden, werd het project *Natuur*

vanuit de hemel vol goede moed aangevat.

Twee jaar later - een dik boek en een beklijvend avontuur rijker - kijken we met een brede glimlach terug op een intense periode vol humor, spanning en beleving met een bende kornuiten die ondertussen beste kameraden zijn geworden. De luchtbeelden in het boek *Natuur vanuit de hemel* zijn het resultaat van meer dan 50 uur vliegwerk. Minder volstond niet om de verscheidenheid van onze mooiste Vlaamse natuurgebieden vanuit de lucht in beeld te brengen. Want toegegeven, we kwamen ogen tekort en wisten bij momenten amper wat we zagen toen we over onze Vlaamse natuur zweefden. Pet af voor een landje dat amper een speldenkop groot is! Het weidse uitzicht op al die mooie natuurplekjes bezorgde ons meer dan eens kippenvel en bracht ons vaak letterlijk en figuurlijk in hogere sferen. Zoals op de foto, zwevend over de intense lentekleuren in de Netevallei: memorabele momenten die een onvergetelijke indruk hebben nagelaten. Kicken!

Wouter

Wouter Pattyn | Naturalight.be

Het boek is te koop in onze Natuurpunt Winkel.

www.natuurpunt.be/winkel

Kort

Foto © Wim Dirckx

Schauvlieg erkent 1200 ha natuurgebied

In 2013 heeft Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvlieg in totaal 1200 hectare natuureservaat erkend. Zo komen er noodzakelijke middelen vrij om natuurgebieden te beheren en open te stellen voor het publiek. De extra erkenningen zorgen ervoor dat de grote achterstand die de voorgaande jaren was opgelopen voor een deel weggevoerd werd. De minister heeft aangekondigd dat er dit jaar nog 1500 hectare zal bijkomen. Die nieuwe erkenningen zijn noodzakelijk omdat alleen voor de erkende gebieden middelen worden ter beschikking gesteld voor het noodzakelijke beheer. Van de 1200 erkende hectare wordt 1060 hectare of 88 % beheerd door de lokale afdelingen, professionele ploegen en sociale tewerkstellingsploegen van Natuurpunt.

tweet tweet tweet

@MijnNatuurpunt

Echt een sterke band met partner @as_adventure! De outdoor keten schonk ook nog eens de 12.500 euro van #musicforlife2013 aan Natuurpunt

@MijnNatuurpunt

Per klant die voortaan uittreksels digitaal ontvangt een bijdrage aan de Kleine Nete. Kijk eens aan, al 25.000 euro dankzij @bnpfortis

Recycleer je batterijen voor de natuur

2,5 miljoen kilo lege batterijen elk jaar. En dat over een periode van meer dan 20 jaar. En meer dan 20.000 gratis inzamelpunten. Dat is het verhaal van Bebat dat België katapulteert naar de absolute wereldtop in recyclage. Voortaan werkt Bebat samen met Natuurpunt. De samenwerking start met een tombola waarbij je mooie prijzen kan winnen. Zamel je gebruikte batterijen en zaklampen in, stop ze in een Bebatzakje en deponeer ze in één van de inzamelpunten (de supermarkt, juwelier, apotheker, scholen en containerparken). Per winnaar schenkt Bebat ook een bedrag voor meer natuur.

www.natuurpunt.be/bebat

@JVanStappen 1

9 januari / Een Gageleer met uitzicht op Doelpolder-Noord terwijl een torenvalk een show opvoert #meer-moetdatnietzijn #ganzondag @MijnNatuurpunt

@catlover428

12 januari / @MijnNatuurpunt 9 buizerds boven mijn huis op dit moment!

Bewogen Nieuwjaar

Het nieuwjaarsvuurwerk is volledig uitgeknaald en voor- en tegenstanders, huisdieren en vee hebben weer rust gevonden. In de aanloop naar de afgelopen jaarwisseling kondigden verschillende gemeenten aan om het gebruik van vuurwerk aan banden te leggen. Maar daar hebben we weinig van gemerkt. De overlast die het vuurwerk veroorzaakte op vogels is tijdens de jaarwissel wel gemeten. Met een nieuwe radar in Jabbeke bracht het KMI de gevolgen van vuurwerk op vogels duidelijk in beeld. Vooral de grotere vogelrichtlijngebieden, die behoren tot het Europese Natura 2000-netwerk, zagen hun gevederde hordes de lucht ingaan. Een reden te meer om het vuurwerk in bepaalde zones nog sterker te beperken.

www.natuurbericht.be

Natuurpunt bedankt 20.000 vogeltellers

Meer dan 20.000 mensen in 14.063 tuinen telden 372.411 vogels tijdens Het Grote Vogelweekend van Natuurpunt. Uit de resultaten blijkt dat voor het eerst sinds 2011 niet de vink, maar wel de huismus opnieuw de meest getelde vogel in de Vlaamse tuinen is. Op twee staat de vink. De koolmees zakt weg naar de derde plek. Een verklaring daarvoor is het milde weer en het goede notenjaar: Dit heeft ervoor gezorgd dat de schuwere vinken genoeg voedsel vinden in het bos, waardoor ze wegblijven uit de tuinen.

Dankzij die gegevens krijgt Natuurpunt een zicht op hoe het met onze tuinvogels gesteld is. Bedankt aan al die enthousiaste tellers!

www.vogelweekend.be

@MijnNatuurpunt

@MijnNatuurpunt

20 december/ De 25 mooiste natuurfoto's van deze week staan weer te blinken op onze Facebookpagina #PhotoFriday #Genieten www.facebook.com/natuurpunt

@MijnNatuurpunt

23 december/ Geen witte kerst, wel een sneeuwuil in Zeebrugge (ja, da's die van Harry Potter): <http://natuurbericht.be>

@MijnNatuurpunt

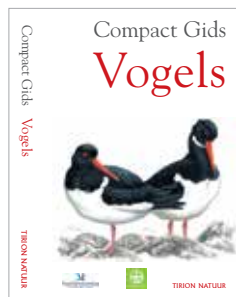
9 januari / De big5 van Europa: fijntjes opgesnord door Natuurpunter Iwan, zaterdagavond op @een

@MijnNatuurpunt

10 januari / "Met professor Rudi Verheyen verliest de natuurbeweging een icoon en een voornaam medestander." - Walter Roggeman.

NATUUR PRODUCT

Een nieuwe generatie natuurgidsen staat klaar

De Tirion natuurgids is het ultieme hebbeding voor elke natuurliefhebber. Omdat ze handig, duurzaam en goedkoop zijn, is een compacte gids je ideale reisgezel.

De boekjes informeren je over kenmerken, leefwijze, habitat en verspreiding van heel wat dieren en zijn voorzien van trefzekere illustraties en een miniposter. Dankzij de plastic cover kan je ze overal meenemen.

Verkrijgbaar over Vogels, Tuinvogels, Bloemen, Vlinders en Insecten. De reeks wordt nu uitgebracht in samenwerking met Natuurpunt.

www.natuurpunt.be/winkel

Kijk je ogen uit met Leica

Met haar nieuwste verrekijk vindt Leica haar grootste klassieker opnieuw uit. De Leica Trinovid 10x42 is compacter en lichter dan ooit en biedt je het strafste op optisch gebied. Ultieme precisie in combinatie met extreme robuustheid en een uitstekende prijs-kwaliteitverhouding, maken de kijkers geschikt voor veeleisende professionals en enthousiaste liefhebbers. Bovendien mag je ook rekenen op een perfecte ergonomie, bijzondere veerkrachtigheid en een duurzame bescherm laag. Bij aankoop van een Leica kijker geniet je nu van een korting van 100 euro en krijg je er gratis een ANWB Vogelgids van Europa en een Lowepro Field station bovenop.

Actie geldig tot 31 maart 2014.

www.natuurpunt.be/winkel

HET BURRE- KEN

In het hart van de Vlaamse Ardennen, tussen glooiende heuvels en dorpjes met schilderachtige namen, ligt een verborgen pareltje: het Burreken. Je kan hier genieten van een kleinschalig cultuurlandschap dat op veel andere plekken in de streek verdwenen is. Bij het beheer van het gebied zet Natuurpunt exmoorpony's in. Die prachtige dieren zijn de laatste afstammelingen van het Europese oerpaard en erg geschikt als begrazers. Het is een unieke belevenis om ze te zien ronddraven als je komt wandelen in het Burreken.

WANDELEN De Vuursalamanderroute (blauw, 7km) en de Eikelmuisroute (rood, 7,5km) starten allebei aan het Perreveld 14 in Brakel.

www.natuurpunt.be/burreken

“Voor onze kinderen is **thuis** het Burreken”

Katrien Balyu, vrijwilligster
Natuurpunt kern Rondom Burreken

Het Burreken begint net achter onze tuin. Zo vaak we kunnen, trekken we onze laarzen aan en gaan we er wandelen. Ik ben opgegroeid in de stad maar voor onze kinderen is het Burreken echt 'thuis'. Ze gaan altijd enthousiast mee op stap en verjaardagsfeestjes doen we gewoon in het bos. In het gebied legden we samen met Natuurpunt een bramenproeftuin en een boomgaard aan, waar je op onze plukdag zelf kan komen oogsten. Twee keer per jaar doen we onderhoud in het Burreken en wordt er geplant, gesnoeid en geknot. Dan is er in de schuur van mijn buurman Germain soep voor iedereen die is komen helpen!

2

“Mijn
koeien
grazen hier”

Germain De Temmerman,
landbouwer

Hier op het Perreveld, net naast het Burreken, ben ik geboren. Mijn ouders en grootouders waren kleine boeren en na mijn pensioen heb ik hun boerderij voortgezet. Ik doe nog heel veel zelf, zoals de stallen uitmesten met de riek en de kruiwagen. Ondertussen ben ik bijna 80 maar als mijn koeien naast de runderen en de pony's van Natuurpunt staan, ga ik elke dag de vallei in om te kijken of alles in orde is. Ik ben een echte natuursmens, ik kan enorm genieten van het voorjaar, als de natuur hier ontwaakt. De vogels en de dieren die in het Burreken leven, ik bewonder ze allemaal.

3

“Alles is
er **feller**
en **intenser**”

Kaat Top, vrijwilligster
Natuurpunt kern Rondom Burreken

Ik woon midden in het gebied en verbaas me altijd over hoe weinig mensen hier komen wandelen. Binnenkort komen het speenkruid en de witte bosanemonen uit. Dan kleurt de bosbodem wit en knalgeel en voel je de bomen opnieuw stromen. Naast de weide waar de exmoorpony's grazen, staat mijn lievelingsboom, een oeroude haagbeuk. Het is zalig om daar te zitten en de zon te zien ondergaan aan de overkant van de vallei. In de zomer zweven de buizerds hier 's namiddags rond op de thermiek. Dan ga ik in het gras liggen, naar boven kijken. In de stad is alles pastel, hier is alles veel feller en intenser.

Foto's © Wim Dirckx

Laat de natuur NIET BARSTEN

Zet de natuur mee bovenaan de politieke agenda!
Geef jouw boodschap aan onze politici via www.barsten.be
en zorg zo voor meer natuur dichtbij je deur.

Tekst: Hendrik Moeremans & Annelore Nys

Op 25 mei kiezen we nieuwe vertegenwoordigers voor het Vlaams, federaal en Europees parlement. De impact van die drievoudige stem zal groot zijn. Voor de natuur worden het cruciale verkiezingen. Natuurpunt trok met de Grote Natuurenquête de baan op om te weten te komen wat de Vlamingen vinden van de natuur in hun buurt en wat de volgende regering daaraan moet doen. Meer dan 15.000 Vlamingen vulden de enquête in en de resultaten zijn duidelijk: 84% van de Vlamingen maakt zich ernstig zorgen over de toestand van de Vlaamse natuur en vindt dat de politiek dringend actie moet ondernemen.

NATUUR OP WANDELAFSTAND

“Nu heb ik het geluk vlak bij een prachtig natuurgebied te wonen, maar vroeger woonde ik in de voorstad. Ik merk dat

dit ‘dichter bij de natuur’ wonen mij heeft aangezet om duurzamer om te gaan met materialen, gezonder te eten, meer te sporten en dat dit allemaal een positieve invloed heeft op mij en mijn gezin. Iedereen verdient het om dit effect te ondervinden.” — Stefan uit Kalmthout

Vlaanderen is de meest natuurarme regio in Europa. Voor elke Vlaming is er maar 150 m² groen. Vooral in steden snakken inwoners naar bossen en natuur om even te ontsnappen aan drukte en stress. En dat blijkt ook uit de bevraging: 8 Vlamingen op 10 vinden dat er natuur moet zijn op minder dan 2 kilometer van hun woning. Al in 1993 maakte Vlaanderen een langetermijnplanning zodat elke Vlaming binnen een straal van 2 kilometer rond zijn woning toegang zou hebben tot een natuurgebied van minstens 30 hectare. Dat is nu nog lang niet zo: 30 % van de Vlamingen kan niet gaan wandelen of fietsen in de

natuur in zijn of haar buurt. Het is hoog tijd dat om die norm voor nabije en bereikbare natuur te verankeren in wetgeving en werk te maken van een actieplan voor natuur in de buurt.

MEER EN BETERE NATUUR

“Beste politici, Ik vind het erg nog steeds te moeten vaststellen dat natuurbescherming een marginaal punt is op de overheidsagenda. Als ik door het Vlaamse landschap rijd zie ik maar heel weinig natuur. Moeten we dan ons leven lang naar het buitenland gaan om tot rust te komen en gewoon te genieten van natuur?” — Nadine uit Antwerpen

Zorgen voor meer natuur is volgens de ondervraagden eerst en vooral een opdracht van de overheid. Nadine uit Antwerpen is niet alleen: 78 % van de Vlamingen zegt dat de overheid te weinig doet voor natuurbescherming.

Wat is jouw boodschap voor de politiek?

Schrijf ze neer op www.barsten.be. We bundelen alle opdrachten en overhandigen ze aan de voorzitters van de verschillende politieke partijen. Met jouw hulp zetten we de natuur bovenaan de politieke agenda.

Toon dat jij de natuur niet laat barsten. Hang de affiche op en geef een opdracht aan de politiek

- Laat jij de natuur niet barsten?
- Hang de affiche die bij dit tijdschrift zit op een goed zichtbare plaats op.
- Ga naar www.barsten.be en geef jouw opdracht voor meer natuur aan één van de partijvoorzitters.

In mei trekken we met duizenden opdrachten naar de politiek.

En 84 % is ontevreden dat de overheid haar subsidies voor de aankoop van nieuwe natuur de afgelopen jaren met meer dan 20 % heeft doen inkrimpen. Die aankoopsubsidies moeten opnieuw omhoog. Als het van Natuurpunt afhangt dan groeit de oppervlakte beheerd natuurgebied elk jaar met 3000 hectare.

BETONSTOP

“Vlaanderen is een betonvlakte geworden met amper nog natuur. Stop het volbouwen. Begin met alle verkrotte en leegstaande panden te gebruiken.”

— Dany uit Zelzate

Waarom is Vlaanderen zo arm aan natuur? De voornaamste schuldige is de ongebreidelde bouwijver van de voorbije eeuw. Ook vandaag nog verdwijnen elke dag 12 voetbalvelden onder asfalt en beton. 96 % van de Vlamingen voelt zich

“Zorg ervoor dat alle Vlamingen op pad kunnen in een groot natuurgebied, op minder dan twee kilometer van hun deur”

daar slecht of zeer slecht bij. “Vlaanderen is volgebouwd”, klinkt het. 85 % van de ondervraagden vindt, net als Dany, dat een ingrijpende maatregel als de betonstop noodzakelijk is. Netto mag er geen bebouwde en verharde oppervlakte meer bijkomen buiten de bouwzones die nu afgebakend zijn. Waar er bijkomende verhadering wordt ingekleurd, moet elke vierkante meter gecompenseerd worden met 1 m² natuur of landbouwgrond.

EVERZWIJNTOERISME

“Heb respect voor dieren en geef opkomende soorten de kans om zich opnieuw in Vlaanderen te verspreiden. Ga niet onmiddellijk over tot jacht zodat ons wild genoeg kansen krijgt. Bouw ecodeucten en leg afrastering bij wegen zodat waardevolle gebieden met elkaar verbonden worden en er minder verkeersslachtoffers vallen.”

— Petra uit Geel

De wilde hamster staat op uitsterven. © Vilda/Yves Adams

Na amper een kwartier wandelen van het centrum van Mechelen, kom je aan het Mechels Broek. Mooie natuur vlak bij de stad. © Vilda/Yves Adams

Oog in oog staan met een wild zwijn, het kan voorlopig nog maar op enkele plekken. Maar dit machtig oerdier is aan een opmars bezig in Vlaanderen. En wilde dieren lokken ons massaal de natuur in. 45 % van de Vlamingen zou vaker de natuur in trekken als ze tijdens een wandeling een wild zwijn kunnen zien. Investeren in grote wilde en aaneengesloten natuur is ook een kans

Al wie deelnam aan de Grote Natuurenquête maakte kans op een overnachting in de boomhut van Les Cabanes de Marie. De winnaar is Jasper Vandermeersch uit Merelbeke.

om de lokale economie en horeca aan te zwengelen.

Dat heel wat planten en dieren bedreigd worden, vinden de Vlamingen zorgwekkend. 93 % van de ondervraagden vindt het erg dat de populatie veldleeuweriken al dertig jaar in vrije val is en ook het feit dat de Europese hamster nagenoeg uitgestorven is lokt massale verontwaardiging uit. De Vlaming vraagt om eindelijk werk te maken van de beloofde plannen om soorten te beschermen en hier ook de nodige centen voor vrij te maken.

“Politici moeten de biodiversiteit verbeteren door vooropgestelde plannen ook uit te voeren. Ze moeten diersoorten die met uitsterven bedreigd zijn, zoals de wilde hamster, beter beschermen.”

— Davies uit Kapellen

De politieke eisen van Natuurpunt

1 Natuur voor iedereen

Alle Vlamingen kunnen op pad in een natuurgebied op minder dan twee kilometer van hun deur.

2 Natuur als klimaatbuffer

Door het SIGMA-plan en het rivierherstel in de Maasvallei en de Leie uit te voeren bouwt Vlaanderen aan nieuwe natuur en beschermt ze huizen en bedrijven tegen overstromingen.

3 Natuurgebieden en soorten

Elk jaar groeit de oppervlakte natuur onder effectief beheer met minstens 3000 hectare.

4 Natuur en landschap

Vlaanderen stopt de uitdijende verstening van het landschap en roept een halt toe aan de verharding.

www.natuurpunt.be/verkiezingen

PADDENOVERZET IN LENNIK

Dankzij Natuurpunt Mol-Lennik krijgen de Lennikse schoolkinderen het warm voor de koudbloedige padden, kikkers en salamanders. Met infopanelen en een terrarium met (gipsen) amfibieën maken ze kennis met de dieren. Een maquette met een ingenieus knikker- en tunnelsysteem toont het hoe en waarom van een amfibieëntunnel. Op het terrein zelf ontbreekt nog een cruciale poel, maar op de natuurgetrouwe maquette is een graafmachine alvast aan de slag. Op die manier spoort Natuurpunt hen aan om mee te komen helpen 'padden overzetten' en wordt er thuis alvast over verteld. Momenteel organiseren Natuurpunt en Hyla over heel Vlaanderen al 246 overzetacties, met de steun van Froggy. Door tal van vrijwilligers werden sinds 2000 zo al 1.511.049 dieren gered!

MUZIKALE WANDELING VOOR LEDEN OP DRANOUTER 2014

Net als vorig jaar werken Natuurpunt en Dranouter Festival (1, 2 en 3 augustus) samen om het leefgebied van de geelgors veilig te stellen. Het programma raakt stilaan bekend en de voorverkoop is gestart. Je kan vanaf nu je Natuurpunttickets bestellen. De prijs is dezelfde als bij een gewoon ticket maar er zijn twee voordelen aan verbonden.

1. Een deel van de ticketprijs gaat naar de concrete bescherming van de geelgors in het Heuvelland.
2. Je kan met dat ticket ook deelnemen aan een gratis, exclusieve muzikale natuurwandeling in de buurt van het festival. Welke muzikanten nemen er deel? Controleer regelmatig de website!

www.natuurpunt.be/dranouter

Bos voor Iedereen kent groot succes

Dankzij Bos voor Iedereen en met de steun van Bartel Van Riet, krijgt Vlaanderen er nieuwe bossen bij.

In 2013 plantten we 11.000 bomen.

Loppem kreeg er een hectare bos bij, in Ninove groeide het stadsspeelbos met een halve hectare en in Lier kwam er ook 2,3 hectare bos bij als uitbreiding van het bestaande bos de Brede Zeyp. De actie leverde een recordbedrag van 230.000 euro op waarmee we de komende jaren bijna 6 hectare bos extra aanplanten. Bedankt aan alle schenkers!

www.bosvooriedereen.be

Leden werven leden een succes

De actie leden werven leden 2013 was een succes! Jullie hebben samen bijna 300 nieuwe leden geworven. Heel erg bedankt. De hoofdprijs van de wedstrijd is een begeleide reis voor twee personen naar Extremadura met Tierra Natuur-reizen. De winnaar van die hoofdprijs is persoonlijk op de hoogte gebracht. Maar er was nog veel meer te winnen! Ben je benieuwd of je in de prijzen bent gevallen? Alle winnaars staan op onze website.

www.natuurpunt.be/ledenwervenleden

FALCON, een scherpe blik op natuur

In december werd Natuurpunt FALCON, de nieuwe werkgroep fotografie en film, boven de doopvont gehouden. FALCON is een groep natuurfotografen en filmmakers binnen Natuurpunt die actief bijdragen aan natuurbeleving en natuurbescherming. FALCON zal natuurliefhebbers helpen om met een camera de vele facetten van onze natuurpracht te ontdekken. Hier wordt kennis uitgewisseld en het idee gepromoot om natuurbeelden te maken in functie van natuurbehoud. Interesse?

Jos Lycops, jos.lycops1@telenet.be

TIJDELIJK
GROEPSAANBOD
**BESLIS
NU**

Groepsaankoop muurisolatie

“Meer dan een miljoen woningen in België hebben spouwmuren die nog niet geïsoleerd zijn. En dat terwijl de natuur zo onder druk staat door klimaatverandering. Natuurpunt werkt er hard aan. Zo trekken onze natuurarbeiders er vanuit duurzame loods en dagelijks op uit voor de zorg van onze gebieden.

Ook jij kan helpen.

Met de na-isolatie van de spouwmuren in jouw woning bijvoorbeeld. Een makkelijke ingreep, die een beperkte investering vraagt, en dubbel opbrengt: voor jezelf, én voor de natuur.

Als je voor deze actie registreert, krijg je een fikse korting op je spouwmuurisolatie én gaat er een schenking naar Natuurpunt. Eén voorwaarde: **we moeten met 200 geregistreerden zijn. Op die manier kunnen we de uitzonderlijke groeps-korting van 2,5 euro per m² meepikken**, en ontvangt Natuurpunt een flinke bijdrage voor de bouw van de nieuwe duurzame loods voor onze natuurbeheerders in Gent.

Reken even mee. Een gemiddelde woning vereist 100 m² spouwmuurisolatie. En per geïsoleerde m² ontvangt Natuurpunt 2 euro. Als we met 200 families voor dit aanbod kiezen, **verzamelen we 40.000 euro.**”

Wij doen zeker mee. Voor onszelf, maar ook om de natuur nog meer te steunen.

Geniet van de **exclusieve groeps-korting** voor leden van Natuurpunt

- 2,5 euro ledenkorting/m²
- 2 euro/m² bijdrage voor Natuurpunt
- een gunstige netbeheerderspremie

Meedoen? Online registreren is nodig en mogelijk* t.e.m. 6 april 2014 op www.natuurpunt.be/isoleren

Alle info op www.natuurpunt.be/isoleren of via 0490-58 81 22. Of kom naar de **gratis infoavonden**: in Vlaams-Brabant op 1 april, in Limburg en West-Vlaanderen op 2 april, in Antwerpen en Oost-Vlaanderen op 3 april. Aanbod geldig t.e.m. 6 april 2014.

(*) Je inschrijving is gratis en niet bindend. De werken worden uitgevoerd voor eind 2014 zodat je de huidige subsidieregeling kan genieten.

WT Isolatie is gespecialiseerd in na-isolatie van woningen en is ATG-goedgekeurd installateur. WT Isolatie vertrouwt op Supafil, duurzame, vochtstotende en geluids-absorberende inblaaswol die in België geproduceerd wordt.

Het werk van Natuur- en Landschapszorg

Natuur- en landschapszorg is een sociaal bedrijf dat meer dan tien jaar geleden ontstond in de schoot van Natuurpunt. De arbeiders staan samen met onze vrijwilligers in voor het dagelijks beheer van onze gebieden, zoals maaien en bosbeheer. Daarnaast vervullen de enthousiaste ploegen nog een waaier aan andere taken in de natuur.

1

Bijen hebben het moeilijk in Vlaanderen, daarom promoot Natuurpunt het plaatsen van bijenhôtels. Die hôtels worden op maat gemaakt en geplaatst door onze sociale werkplaats. Een bedrijfslogo verwerkt in je hotel? Geen probleem!

2

Niet al onze natuurgebieden zijn voldoende toegankelijk voor wandelaars. In de erg drassige gebieden leggen we daarom plankenpaden aan. Zo kan iedereen onze natuur bewonderen met droge voeten.

3

Wie rustig vogels wilt kijken zit graag op de eerste rij. Daarom staan er in heel wat van onze gebieden vogelkijkhutten en -wanden, gemaakt met het vakmanschap van Natuur- en Landschapszorg.

4

Natuurlijk willen we niet dat jullie verdwalen, en als het even kan geven we ook graag wat extra informatie over het gebied. De infoborden die je aan de toegangswegen van een natuurgebied vindt, worden geplaatst door vrijwilligers en ook door onze arbeiders.

5

De ploegen werken met erg gespecialiseerd materiaal, want de natuurgebieden lenen zich niet altijd voor standaard werkmateriaal. Hier zie je een tractor uitgerust met moerasbanden. Een goed opgeleid arbeider is er twee waard.

6

Voor het beheer van onze gebieden worden we bijgestaan door grote grazers zoals gallowayrunderen. Om wandelaars in het gebied te laten en te vermijden dat de galloways buiten de gebieden op stap gaan, plaatsen we veerrasters en poorten.

www.natuurenlanschapszorg.be

1

2

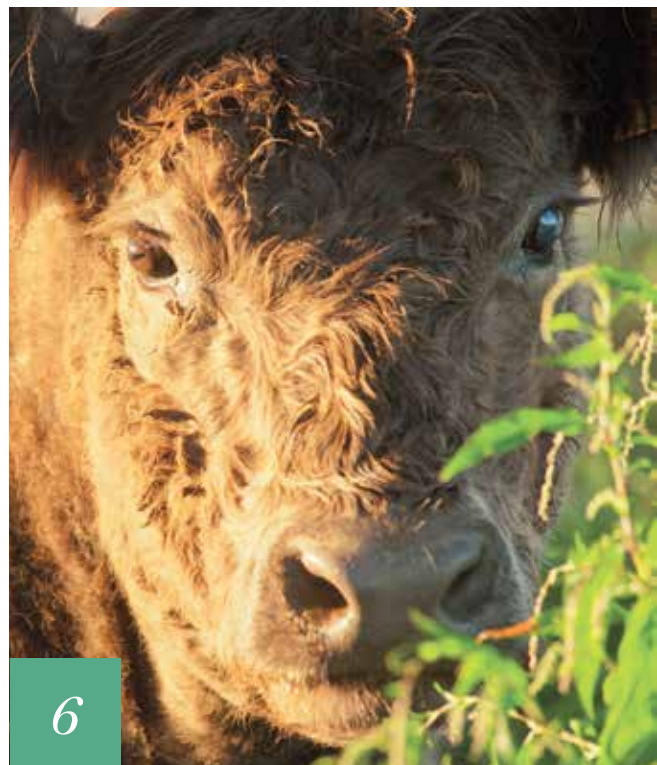
3

4

5

6

Verdwaald in het natuurbeleid

Op de valreep, vlak voor de verkiezingen, stuurt de Vlaamse Regering een ontwerpdecreet naar het Parlement om het hele natuurbeleid grondig te hervormen. Daarbij zou vereenvoudiging centraal staan. Voor natuurbeheerders blijkt het tegendeel waar. Zij dreigen te verdwalen in een labyrint van nieuwe regels.

Tekst: Wim Van Gils

In 1997, na hevige debatten en discussies in de commissie Leefmilieu, keurde het Vlaams Parlement het huidige Natuurdecreet goed.

Jarenlang vormde dit het fundament voor natuurbescherming en natuurbeheer in Vlaanderen. In de loop van de jaren zijn er tal van uitvoeringsbesluiten en aanpassingen aan toegevoegd, onder meer om het in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving, de Vogel- en Habitatrictlijnen. Tot plots afgelopen zomer het nieuws kwam dat het Natuurdecreet zou worden aangepast.

“De regelgeving was te complex geworden”, stelde Vlaams minister voor Natuur Joke Schauvliege in een persbericht in januari. “Het nieuwe decreet vereenvoudigt de regelgeving fundamenteel.”

EUROPESE DOELSTELLINGEN

Naast de zogenaamde vereenvoudiging wil de Vlaamse Regering via dit decreet ook het bos- en natuurbeleid integreren

en natuurbeheer openstellen voor private grondbezitters en boseigenaars. (zie Natuur.blad december 2013).

De voornaamste reden om de bestaande natuur- en bosdecreten aan te passen is de uitvoering van de Europese instandhoudingsdoelstellingen. Net als overal in Europa maakt ook Vlaanderen werk van Natura 2000, een Europees netwerk van gebieden waarin waardevolle dier- en plantensoorten leven of bijzondere habitats aanwezig zijn. Voor elk van die Natura 2000-gebieden moeten er natuurdoelen worden opgesteld. In Vlaanderen is 163.500 hectare afgebakend in 62 Speciale Beschermingszones voor bedreigde dieren en habitats. Voor al die gebieden moeten concrete instandhoudingsdoelstellingen worden opgemaakt: de IHD's. Die hadden drie jaar geleden al opgeleverd moeten worden aan de Europese Commissie. Zo was ook beloofd in het regeerakkoord. De doelen zijn wel opgemaakt, maar geraken maar niet goedgekeurd. Toch stuurde de Vlaamse Regering het Natuurdecreet, dat die IHD's moet

De IHD's hadden drie jaar geleden al opgeleverd moeten worden aan de Europese Commissie. Europa heeft nog niets ontvangen

uitvoeren, nu al naar het parlement. Daarmee spant de regering het paard achter de kar.

In het decreet wordt wel al duidelijk gemaakt wie de ambities waar moet maken. Een belangrijk principe daarbij is dat van de 'sterkste schouders'. Dit houdt in dat de overheid (met name het Agentschap voor Natuur en Bos - ANB) en de terreinbeherende verenigingen, zoals Natuurpunt, in hun gebieden zoveel mogelijk van de Europees gevraagde natuur zullen realiseren. Tot zover het principe. In het decreet dat nu voorligt voorziet de Vlaamse Regering dat ANB slechts moet streven naar 25% natuurdoelen in hun natuurgebieden, terwijl dat voor Natuurpunt 100% zou zijn. Dat is onbegrijpelijk.

ONDUIDELIJKHEID OVER CENTEN ...

Ondertussen is al wel duidelijk dat het budget dat vandaag voorzien is voor natuur, veel te laag ligt om de doelen te realiseren. Volgens een inschatting van de administratie moet er jaarlijks 23,1 miljoen euro bijkomen om de Europese afspraken na te komen. De volgende Vlaamse Regering zal de middelen voor natuurbehoud gevoelig moeten verhogen.

... EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Daar komt bij dat heel wat van de Europese natuurdoelen moeten gerealiseerd worden op terreinen van havens, gemeenten en waterbeheerders, partners waar Natuurpunt al jaren intens mee samenwerkt. Maar het nieuwe Natuurdecreet schept geen duidelijkheid over de verantwoordelijkheid voor die actoren en al helemaal niet over de financiële kant van de zaak. Wie moet natuurbescherming op de terreinen van die andere overheidsinstanties betalen? Als daar

geen heldere afspraken over worden gemaakt, dreigen er heel wat kansen voor natuurbescherming verloren te gaan.

GEEN PLAATS VOOR NATUUR DICHTBIJ?

De toegenomen aandacht voor de Europese verplichtingen dreigt bovendien ten koste te gaan van stadsbossen, kleinere natuurgebieden dicht bij woonkernen, of planten en dieren die de pech hebben om niet op een Europese lijst te staan. Voor natuur die buiten de Europese doelstellingen valt, zou nog amper budget worden voorzien. Toegang tot natuur vlak bij huis, een verzuchting van heel wat Vlamingen volgens de Grote Natuurenquête (zie p 12), zou op die manier geen prioriteit meer zijn voor het natuurbeleid. Bestaande, kleine gebieden zullen nog maar zeer moeilijk kunnen groeien.

BUREAUCRATIE VOOR MEER NATUUR

Bij een nieuw decreet horen ook nieuwe uitvoeringsbesluiten en nota's, die duidelijkheid moeten scheppen over hoe een en ander op het terrein zal doorgevoerd worden. Hier duiken grote problemen op. In plaats van de beloofde administratieve vereenvoudiging, ziet het er na uit dat natuurbeschermers geconfronteerd zullen worden met ellenlange procedures en ingewikkelde administratieve verplichtingen. Zo zou de hele procedure om een nieuw natuurgebied te erkennen meer dan een jaar in beslag nemen. Meer papier en meer bureaucratie, in plaats van minder.

HARDE GARANTIES

Natuurpunt staat in principe achter de doelstellingen van het nieuwe Natuur-

Meer dan een jaar: zo lang zal het duren om een nieuw natuurgebied te erkennen

decreet: de uitvoering van de IHD's, de integratie van het natuur- en bosbeleid en het betrekken van andere spelers in het natuurbehoud. Maar het is het resultaat dat telt. Daarom moeten er harde garanties worden gegeven zodat de gerealiseerde natuurgebieden ook daadwerkelijk en op lange termijn zorgen voor het voortbestaan van bedreigde planten en dieren. Bovendien moet de beloofde vereenvoudiging er ook effectief komen. Als de overheid rekent op de inzet van vrijwilligers voor het natuurbehoud, dan moet ze haar procedures daarop toespitsen. De huidige aanpak doet net het tegenovergestelde.

Guy Swinnen in de Demerbroeken

We treffen Guy Swinnen, frontzanger van The Scabs, aan in de Demerbroeken, aangetrokken door de rust van het desolate landschap.

“Ik ben geboren en getogen in Diest. Als kind zwierf ik met mijn vrienden rond in de natuur. We gingen dan stekelbaarsjes vangen of kikkervisjes. De kikkervisjes deden we in een bokaal en gefascineerd keken we hoe ze pootjes kregen en hun staartje verloren. Als ze groter werden ontsnapten ze, die pechvogels vond je maanden later opgedroogd achter je bed terug. Niet meteen een goed voorbeeld, maar zo kreeg je wel respect voor de natuur en dat blijft je bij. Ik heb een tijdje met de trein tussen Diest en Aarschot gependeld, die raasde dan door de Demerbroeken. Een landschap dat me erg aantrok, de dode bomen geven het gebied een erg desolate uitstraling. Toen Andries Boone en

Lennaert Maes me vroegen om mee te werken aan de cd Soundtrack van de Demerbroeken, rond de volksfiguren uit het werk van Ernest Claes en de schoonheid en het mysterie van het gebied, heb ik geen minuut getwijfeld.

Ik ben wel een muzikant maar ik kan heel erg genieten van de stilte. Die stilte vind ik terug in het groen. De geluiden brengen mij opnieuw in contact met de natuur en geven mij rust. Als ik dan joggers zie lopen met hun iPod, begrijp ik hen toch niet helemaal.”

Beluister een stukje van de Soundtrack van de Demerbroeken op www.natuurpunt.be/soundtrack
Koop de De Soundtrack van de Demerbroeken in de Natuurpunt Winkel
www.natuurpunt.be/winkel

duo

Ann & Ann in de zorgtuin

Natuurpunt Educatie heeft twee zorgtuinprojecten, eentje in Dessel en eentje in Turnhout. Het groen rond de woonzorgcentra richten we in als natuureducatieve tuin. Dit doen we met de hulp van de bewoners, de omwonenden en scholen. Een mooi project waarbij iedereen kan komen genieten van het resultaat. Ann Verheyen en haar leerlingen uit het vierde leerjaar van de Meikever gingen helpen in Dessel. "In oktober trokken we naar Alfons Smet Residenties, een woonzorgcentrum bij ons in Dessel. Iedereen was voorzien van handschoenen en een harkje want we gingen die dag helpen in de natuureducatieve tuin. We werden ontvangen door Ann Cassier van Natuurpunt Educatie. Zij toonde ons hoe de tuin er uit moest gaan zien in de toekomst en zette ons aan het werk. Onze klas werd in 2 groepen verdeeld, het ene groepje ging onkruid wieden en het andere takken sprokkelen uit het bos. Een hele karwei! Het sprokkelhout werd verzameld op een grote berg buiten het bos. Moe, vuil maar voldaan keerden we terug naar onze school. We hadden echt van de buitenlucht genoten."

www.natuureducatie.be

Foto © Vildar/Vyes Adams

500.000 euro Limburgse steun voor LIFE Itter & Oeter!

Eind 2013 kreeg Natuurpunt schitterend nieuws. De provincie Limburg kende aan Natuurpunt een cofinanciering van 500.000 euro toe voor het LIFE-project Itter en Oeter. "Met 40% van de Vlaamse Natura 2000-gebieden op Limburgs grondgebied, betekent beheer van die gebieden een meerwaarde voor Limburg. Het project versterkt de natuur en bouwt een groene omgeving uit. Daarnaast komt er een economische meerwaarde voor het toerisme en de horeca dankzij de aanleg van nieuwe wandelpaden en andere bezoekersfaciliteiten voor het publiek", aldus gedeputeerde van Leefmilieu Ludwig Vandenhove en gedeputeerde van Europese Aangelegenheden Marc Vandeput. www.life-itterenoeter.be

Recyclage frietvet doet Kregen van Saleghem groeien

Breng je gebruikte vet niet langer naar het containerpark want Atravet en Natuurpunt bieden je een alternatief. Wie zijn gebruikte vet in de rode deponiedoos van Oliobox gooit denkt niet enkel aan

het milieu maar steunt hierbij de natuur. Per volle Oliobox schenkt Atravet een bijdrage aan Natuurpunt, goed voor 3m² natuur. Zo konden we de Kregen van Saleghem in Meerdonk, Oost-Vlaanderen uitbreiden met 7500 m².

Weet je nog een locatie waar een Oliobox goed zou staan? Geef dit dan zeker door via de website van Oliobox of vraag ernaar in je supermarkt. Het Oliobox-team gebruikt jouw aanvraag om die winkel te overtuigen er een te plaatsen.

Inzamelpunten in je gemeente:
www.oliobox.be

Testament.be en Natuurpunt

"Wij stellen vast dat een snel groeiend aantal kandidaat erfstaters interesse toont in thema's als natuur en milieu. Wie bijvoorbeeld de gratis gids 'Goed geven' bestelt, stipt dikwijls Natuurpunt aan als favoriete goede doel. Natuurpunt stond mee aan de wieg van de groepscampagne testament.be. Onze jarenlange samenwerking werpt nu duidelijk haar vruchten af."

Carine Coopman, algemeen coördinator Testament.be

Foto © Wim Dirckx

“Tegen 2020 verwachten we de boomarter in Halle”

Plan Boomarter is een project om ten zuiden van Halle bestaande bossen en natuurgebieden uit te breiden en te verbinden. Natuurpunt Halle, Agentschap voor Natuur en Bos, Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei en Stad Halle hebben met de ondersteuning van BOS+ al gezorgd voor honderden meters haag, een ecotunnel onder de Grote Ring rond Brussel en de aankoop van natuurgebieden. Begin februari tekenden de partners een nieuwe overeenkomst tot zeker 2020. “Tegen dan hopen we de boomarter opnieuw te verwelkomen,” zegt Johan Moerman van Natuurpunt Halle. “Het is een soort die wij in Halle koesteren, maar die hier al lang is verdwenen.” De boomarter is uiteraard een symbool. “We willen de natuur in de hele streek kansen bieden.” Zo past Plan Boomarter in de realisatie van de Europese instandhouding-

doelstellingen opgesteld voor de regio Halle. Naast de uitbreiding van bosgebieden en houtkanten maken we ook werk van de ontwikkeling van grasland en heide.

Het zijn de lokale vrijwilligers van Natuurpunt Halle die, samen met de partners, het Plan Boomarter uit de grond hebben gestampt. “Het is een dankbaar initiatief om samenwerkingen op te starten”, gaat Johan verder. “Met de scouts, JNM en andere jeugdbewegingen hebben we beheerwerken uitgevoerd. De Stad Halle zet zich in om alle inwoners hagen te laten planten. En samen met de Natuurgidsen Zuid-West-Brabant bieden we geleide wandelingen aan om het gebied te leren kennen.”

Wil je zelf op pad met Plan Boomarter? Op de site kan je wandelingen downloaden.

www.planboomarter.be

Steeds meer mensen zijn bereid om Natuurpunt op te nemen in hun testament. Met die inkomsten kunnen we heel wat extra natuur beschermen. Dankzij die erfenissen kunnen we onze natuur behouden voor de volgende generaties.

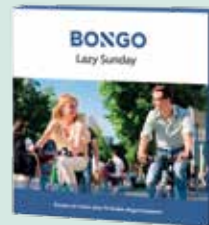
Meer weten? De gratis gids ‘Goed geven’ kan je bij Natuurpunt bestellen via Joost Verbeke, contactpersoon voor schenkingen en legaten, 0477-20 47 27, joost.verbeke@natuurpunt.be.

In april en mei organiseren we infosessies ‘de natuur in jouw testament?’. Info en data op onze website.

www.natuurpunt.be/testament

ding

Ken je de bon ‘Lazy Sunday’ van Bongo? Sinds kort kan je daarmee ook op ontdekkingsstocht in de natuur, want Bongo en Natuurpunt werkten samen een leuk Natuurpuntarrangement uit. In een selectie van onze Natuurpuntbezoekscentra kan je op ontdekkingsstocht in de natuur. We verwelkomen je met een drankje en je krijgt een leuke attentie. Daarnaast schenkt Bongo een bijdrage aan Natuurpunt per boeking!

Verwen je vrienden en familie met een spannende Natuurpuntuitstap en schenk de Bongo bon Lazy Sunday voor 24,9 euro.

doen

Word peter van Natuurpunt op samengroener.be

Lampiris is een groene energieleverancier die natuur serieus neemt. Zij kopen groene stroom bij kleine onafhankelijke producenten en hebben sinds 2012 een partnership met Natuurpunt.

Ben jij een overtuigd klant bij Lampiris? Surf dan naar samengroener.be en word peter. Voor elke klant die jij aanbrengt, krijg je een bonus, die oploopt tot 30 euro per nieuwe aansluiting. Dat bedrag kan je integraal laten doorstorten naar Natuurpunt. Registreer je en overtuig je vrienden om Lampiris klant te worden. Hoe meer je deelt, hoe meer je profiel zichtbaar wordt en mensen voor jouw goede doel zullen kiezen.

www.samengroener.be

U VINDT ONZE PRODUCTEN BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN
EN ONLINE OP WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

ATX/STX FAMILIE **ABSOLUUT DE JUISTE KEUZE**

Kliffen langs de kust bieden elke vogelaar een adembenemende ervaring. Unieke zeevogels zoals de pijlstormvogel of de albatros verbluffen je met hun elegante aerobatische toeren. De ATX/STX-serie van SWAROVSKI OPTIK is gemaakt om jou het unieke privilege te geven om dergelijke zeldzame wezens van heel dichtbij te bekijken. Voor de eerste keer biedt deze serie telescopen je de mogelijkheid de prestaties van de telescoop aan te passen door middel van het formaat van het objectief. Voor observatie van vogels aan de kust of op het wad kies je het 95 mm-objectief met een vergroting tot wel 70x, waarmee je met een kristalhelder beeld van hun magnifieke schoonheid kunt genieten. Als je onderweg bent of lange dagen in het veld doorbrengt, is het compacte 65 mm-objectief de perfecte keuze. SWAROVSKI OPTIK – momenten intenser beleven.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

met
GRATIS
wandelen
kaart

naar
BUITEN
Roendaalbeekvallei
– Paddepoel

Naar buiten

^ De vernatting maakt van de Velpevallei een heus waterparadijs © Hendrik Moeremans
^^ De roodborsttapuit krijgt nieuwe kansen © Luc Meert

© Luc Nagels

Het schouwspel van de lente

...in het land van heuvels, hagen en Velpe

Glooiende graslanden tooien zich in een welriekend kostuum van geel en wit. Water slingert zich een kabbelende weg door het landschap. De wulp jodelt opgetogen en in de doornhagen zingen geelgorzen de Vijfde Symfonie van Beethoven. Ruik, luister en aanschouw: op de bühne van de Velpevallei speelt de lente de hoofdrol.

Tekst: Hendrik Moeremans

Op een boogscheut van suikerstad Tienen vinden de glooiende heuvels van het Hageland de vruchtbare leemplateaus van Haspengouw. Twee

groene valleien wachten er om ontdekt te worden: de beeldige Rozendaalbeek en het uitgestrekte waterland van de Velpe. Mijn gids is terreinbeheerder Jorg Lambrechts, die elke bocht van de Velpe

kent als z'n broekzak. Dit najaar zal het exact 25 jaar geleden zijn dat Natuurpunt hier het eerste perceel kocht. Ondertussen is de oppervlakte van het gebied ruim 100 hectare groot. "Een

Naar buiten

Hier jodelt de wulp nog opgetogen © Hugo Willockx

forse brok natuur”, glimlacht Jorg trots.

Hét startpunt om het gebied te verkennen is Natuur.huis De Gors, naast de Sint-Maartenskerk van Vissenaken. Het wandelpad duikt er naar beneden, de idyllische Rozendaalbeekvallei in. Het uitzicht op de vallei is meteen al betoverend: de steile helling op onze rechterkant is bedekt met een witgeel tapijt van margriet en knolboterbloem. Machtige knotwilgen vormen een rij langs het water en de kleurige graslanden op de oevers zijn omzoomd met valleibossen. Boven ons componeren de winterkoning en de koolmees de soundtrack van de lente.

Een oplopende holle weg brengt ons weer bovenop het plateau. De pittoreske

vallei ruilen we voor een vergezicht. We betreden het land van de Velpe: bloemrijke graslanden, moerassige ruigtes en akkers bepalen hier het landschap.

“Vroeger waren de graslanden omzoomd met doornhagen”, zegt Jorg. “Maar door de intensifiëring van de landbouw is dat kleinschalige landschap op de schop gegaan.” Daarmee is ook belangrijk leefgebied verdwenen voor soorten als geelgors, roodborsttapuit en grauwe klauwier. “Door nieuwe houtkanten met mei- en sleedoorn aan te planten proberen we die soorten nu opnieuw kansen te geven”, zegt Jorg. De streek heeft nog veel geelgorzen, en ook de veldleeuwerik kan je hier nog horen zingen. “We hebben een grote verantwoordelijkheid om die soorten te helpen. Daarom laten we samen met de land-

bouwers ‘s winters graan staan op de akkers: dat geeft de bedreigde vogels een rantsoen”, verduidelijkt Jorg.

IN DE BRES VOOR EEN EIGENZINNIG RIVIERTJE

Jorg tiegt me mee naar de Velpe, een riviertje dat z'n capriolen niet verborgen houdt. Veel had het niet gescheeld of het had er hier compleet anders uitgezien. In de jaren 70 stonden de graafmachines klaar om de Velpe recht te trekken van bron tot monding. “Een paar onverschrokken natuurbeschermers hebben die machines letterlijk tegengehouden.” Gelukkig maar, want in de steile oevers graaft de magnifieke ijsvogel z'n nest uit en 's winters zitten er hier wel honderd wintertalingen op het water.

TANKSTATION TUSSEN DE TOENDRA EN AFRIKA

Wat verderop is de Kleine Velpiepe ondieper gemaakt. Zo is een drassige vlakte ontstaan waardoor het beekje zichzelf een weg baant: een doorstroommoeras. Het heeft van de Paddepoel een tankstation gemaakt voor trekvogels, een oase tussen de overwinterplekken in Afrika en de toendra. In de lente zie je hier veel steltlopers op doortocht: groenpootruiter, kempiaan, tureluur en watersnip. Maar ook pijlstaarten, wulpen en kibbelende scholeksters scheren hier over de draslanden voor een snelle hap. Jorg onderbreekt zijn uitleg: een grote zilverreiger trekt met lange halen voorbij.

“Samen met de Vlaamse Landmaatschappij hebben we hier negen nieuwe amfibiepoelen aangelegd”, toont Jorg. Nu al voelen vier veelvoorkomende soorten zich er thuis: pad, bruine kikker, alpenwatersalamander en kleine watersalamander. Maar Natuurpunt hoopt op een dag ook de bedreigde kamsalamander te verwelkomen. Niet alleen de natuur profiteert van de natigheid in de Paddepoel. Doordat een natuurlijke buffer het water hier vasthoudt, wordt het trager afgevoerd en vermijden we een zondvloed stroomafwaarts, in Halen en Diest. In de verte laten vier reeën het wit van hun staart zien en raast een haas de bosrand tegemoet.

SCHILDERACHTIGER DAN MONET

Achter de plas ligt een verborgen parel: een uniek grasland. Met zoveel kleurpracht had zelfs Monet het niet kunnen schilderen. De mix van Haspengouwse en Kempense soorten maakt het grasland zo bijzonder: kruipend stalkruid en karwijselie staan hier broederlijk naast tormentil, blauwe knoop en wilde bertram. En net als het schilderwerk van een oude meester moet het zorgvuldig bewaard en beheerd worden.

Het brongebied van de Rozendaalbeek is de kroon op de lentewandeling: hier loopt de weg over de kam van een spectaculair amfitheatervormig keteldal. Verwacht op de steile flanken geen bloeddorstige gladiatoren, maar laat je tot rust brengen door een bloementapijt met reukgras en goudhaver. Zin gekregen om lentekriebels op te doen in het gebied? Groot gelijk. Vanaf het startpunt aan Natuur.huis De Gors kan je wandelingen doen van 4, 7 of 10 km. Stevige stapschoenen of rubberlaarzen zijn geen overbodige luxe.

Ervaar de lente ...in de heuvels van het Hageland

Wil je graag ronddwalen in de gekleurde heuvels van de Rozendaalbeekvallei? Genieten van het concert van de geelgorzen? Zak dan af voor een verblijf in het Hageland.

Bed and Breakfast Nokernote ligt in Vissenaken, in het zuiden van het Hageland op de grens met Haspengouw. Je kan er genieten van de grote tuin met bijhorende boomgaard of op een van de terrasjes uitrusten in de avondzon. In en rond Vissenaken zijn er veel mogelijkheden voor natuurliefhebbers, wandelaars en fietsers om te genieten van het mooie Hagelandse landschap. Verschillende wandelroutes en fietsroutes doorkruisen Vissenaken. De betoverende Rozendaalbeekvallei is vlakbij.

Meer info en reservaties:
Romeinsebaan 55
3300 Vissenaken (Tienen)
0474-65 53 44 www.nokernote.be

WIN!

Win een overnachting voor twee personen met ontbijt in de Nokernote

Geef antwoord op de vraag “**Welke vogel nestelt er in de oevers van de Velpiepe**” en wie weet vertoef jij binnenkort in het Hageland.
www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Leden van Natuurpunt krijgen bij de Nokernote 5% korting

NATUURPUNT zoekt enthousiaste studenten

- ✓ Ligt de natuur je nauw aan het hart?
- ✓ Babbel je graag?
- ✓ Durf je mensen aan te spreken?

Drie keer **JA** geantwoord,
dan is Natuurpunt op zoek naar jou!

Wij zoeken gemotiveerde jobstudenten die mensen enthousiast willen maken om lid te worden van Natuurpunt.

Je werkt in heel Vlaanderen aan bezoekerscentra, natuurgebieden, op beurzen, evenementen en muziekfestivals. Deze zomer zoeken we zeker studenten uit de regio Antwerpen.

Ervaring is niet nodig. We voorzien een opleiding. www.natuurpunt.be/vacatures

Ontdek de kleinste details in de mooiste momenten.
This is the moment we work for.

Klein ontwerp de kwaliteit van
Zeiss. www.zeiss.com

De nieuwe CONQUEST HD: de moderne observatiekijker.

Perfekte momenten beginnen met perfecte optiek: CONQUEST HD. De aantrekkingskracht van deze moderne allrounder ligt verscholen in het nieuwe HD-lens systeem, de lichte en compacte constructie, zijn "Made in Germany", plus een lichttransmissie van 90% en hoger. Dit alles maakt de CONQUEST HD een compromisloze stap in de premium klasse van Carl Zeiss.

Leverbare modellen:
Conquest HD 8x32 € 849,- Conquest HD 8x42 € 999,-
Conquest HD 10x32 € 899,- Conquest HD 10x42 € 1049,-

Importeur Technolyt
Tel. 075-6474547 · Fax. 075-6213663
info@technolyt.nl
www.zeiss.com/sportsoptics

We make it visible.

Langs oude SPOREN

Sinds 1835 doorkruisen spoorwegen ons landschap. Na verloop van tijd raakten sommige lijnen in onbruik, ze verdwenen of overwoekerden. Een mooie kans voor mens en dier, want ze vormen nu belangrijke verbindingswegen tussen onze natuurgebieden.

Antwerpen

1 Turnhouts Vennengebied Turnhout

Doorkruis dit heidegebied via het Bels Lijntje, een oude spoorlijn die Tilburg (Nederland) met Turnhout verbindt. Sinds 1989 doet dit traject dienst als fietspad en voert het je mee langs de mooiste plekken van het Turnhouts Vennengebied.

2 Oude spoorwegberm

Kontich/Duffel/Rumst

Van de vroegere spoorlijn 25A, tussen Antwerpen-Zuid en Mechelen, is niet veel meer terug te vinden. Het mooiste deel vormt nu een viereenhalve kilometer lang natuurgebied. Het overige deel is nu onderdeel van de E19.

Limburg

3 Spoorwegzate Tongeren

Het oost-west georiënteerde fruitspoor of de oude spoorwegzate Tongeren - Sint-Truiden verbindt onder andere de beekvalleien van de Meersbeemden en Kuttetekoven.

4 Resterheide Hechtel-eksel

Een oude spoorlijn neemt je mee langs de flanken van de Dommelvallei en brengt je tot vlak bij de Vallei van de Zwarte Beek. Op de overgang tussen die twee valleien vind je de Resterheide.

Oost-Vlaanderen

5 Middenloop en bovenlopen van de Zwalm Zottegem/Zwalm/Brakel

Leg het vroegere traject van de mijnwerkers

richting Wallonië af, spring geregeld van je stalen ros en geniet van de unieke natuurgebieden langs de Zwalm.

Vlaams-Brabant

6 Doode Bemde Neerijse

Via de oude tramdijk wandel je hier door het hart van de Doode Bemde.

7 Oude trambedding Teruuren

De oude trambedding is omringd door een landschap dat uitzonderlijk rijk is aan kleine landschapselementen: bosjes, grachten, holle wegen en bermen, aangevuld met prachtige vergezichten.

8 Spoorwegzate Tienen-Hoegaarden

De vroegere spoorwegbedding is nu een onderdeel van de fietsroute naar Namen, Diest en Sint-Truiden (Ravel 2). Ter hoogte van het natuurgebied kan je genieten van een ware 'looftunnel'.

West-Vlaanderen

9 Gaverbeekse Meersen Zulte

Ontdek op de oude sporen een Pools wagonnetje, ingericht als natuurklas en de thuis van enkele levendbarende hagedissen.

10 Oude spoorweg-Vaarttaluds

Zwevegem

Aan beide zijden van het kanaal Bossuit-Kortrijk beheren we een stuk van de vroegere spoorlijn Kortrijk-Avelgem als natuurgebied.

Meer info over
de gebieden op
www.natuurpunt.be/actief

DE STEENMARTER

Behendig, vindingrijk, huiskat van de Oudheid

De steenmarter is een cultuurvolger. Dat betekent niet dat hij enkel naar Canvas kijkt, maar wel dat hij het goed doet in bebouwde gebieden. Al van oudsher houdt hij zich graag op in de buurt van landelijke dorpen en boerderijen. Met de toenemende verstedelijking trok hij dieper de stad in en wist hij zich goed aan te passen aan een leven dichtbij mensen.

Tekst: Niels Desmet

Terwijl de kleinere marterachtigen zoals bunzing, hermelijn en wezel, korte pootjes hebben, heeft de steenmarter met zijn hoge poten en opvallende staart meer het profiel van een kat of zelfs een kleine vos. Steenmarters hebben misschien meer met katten

gemeen dan enkel hun uiterlijk, want volgens sommige historici namen ze bij de Oude Grieken en Romeinen de plaats in van de huiskat als verdelger van knaagdieren.

Dankzij hun groot aanpassingsvermogen voelen steenmarters zich overal thuis: van

het bos tot de binnenstad. Steenmarters eten ook ongeveer alles wat ze op hun nachtelijke tochten tegenkomen. Omdat ze geen specifiek prooi-type hebben, houden ze niet vast aan een specifieke jachtwijze. Ze speuren hun omgeving af en eten wat ze te pakken kunnen krijgen: vruchten en bessen, insecten, kleine tot middelgrote

TER

10

Omdat hun dieet voor een deel uit bessen en vruchten bestaat, spelen steenmarters een belangrijke rol bij de verspreiding van sommige planten. Tijdens een nachtelijke zoektocht naar voedsel kunnen ze tot tien kilometer afleggen. De zaden van de vruchten en bessen die ze eten komen onverteerd naar buiten en hebben meteen een hoopje meststoffen om hen kilometers verder te helpen groeien.

2

Per vierkante centimeter pootoppervlakte is de gewichtsbelasting bij een steenmarter dubbel zo hoog als bij een boommarter. Dit betekent dat een steenmarter zijn gewicht over een kleinere oppervlakte verdeelt en hij dieper zal wegzakken in de sneeuw. Boommarters zijn dus beter aangepast aan een leven in sneeuwrijke gebieden. Steenmarters pakken het echter slim aan: bij zware sneeuwval gebruiken ze geulen die door andere dieren, zoals hazen, in de sneeuw gemaakt zijn: tolvrije snelwegen!

7

Hoe geraken die sloebers toch binnen? Steenmarters zijn behendige klimmers met een soepel lichaam. Een volwassen dier kan zich door een opening met een diameter van zeven centimeter murwen

Broertje

De boommarter en steenmarter zijn op basis van hun uiterlijk bijna tweelingbroers! Je kan hen onderscheiden op basis van de keelvlek. Bij een steenmarter is die felwit en gevorkt en loopt ze door tot op de voorpoten. De keelvlek van de boommarter is dooiergeel tot oranje en onregelmatig van vorm. Dat is de theorie, in werkelijkheid vertonen beide kenmerken heel wat overlappende variatie. Het meest betrouwbare kenmerk is de kleur van de ondervacht: wit tot grijswit bij de steenmarter, grijsbruin bij de boommarter. De boommarter is een nog betere klimmer dan de steenmarter en is een typische bosbewoner die holle bomen als schuilplaats verkiest. Boommarters hebben een speciaal heupgewricht dat hen in staat stelt om met hun kop eerst langs boomstammen omlaag te klimmen. Ze hebben een dieet dat net zo gevarieerd is als dat van hun broer. Omdat boommarters hogere eisen stellen aan hun habitat, zijn ze in Vlaanderen zeldzaam en worden ze slechts sporadisch waargenomen.

zoogdieren en vogels, eieren en in de buurt van mensen ook afval uit composthopen en vuilnisbakken, kippeneieren en occasioneel de kip zelf.

Steenmarters hebben het graag warm en zoeken tijdens de winter warme plekjes op. Schuilplaatsen zoals zolders en schuren zijn voor steenmarters vijfsterrenhotels, vaak met een ingebouwd restaurant of op zijn minst eetgelegenheid op wandelafstand. Ook onder de motorkap van een geparkeerde auto kan het lekker warm zijn en voor een marter vormt dit een prima tijdelijke verblijfplaats. Tijdens de warmere maanden nemen ze hun intrek in houtstapels, takkenhopen, holle bomen, grote nestkasten of gewoon dichte vegetatie.

Steenmarters hebben een eigen territorium dat ze afbakenen met urine en geurstoffen uit klieren in de voetkussentjes van de achterpoten, de mondhoeken en rondom de anus. Het leefgebied van een mannetje kan overlappen met die van meerdere vrouwtjes. Andere mannetjes zijn monogaam en hebben een grondgebied dat het territorium van hun partner volledig omgeeft. Grensconflicten gaan gepaard met veel geschreeuw en soms hevige gevechten. Vooral tijdens de maanden augustus tot oktober, wanneer

jonge dieren hun eigen stek zoeken, vinden er regelmatig burenruzies plaats.

Een volwassen steenmarter heeft niet veel natuurlijke vijanden. Vossen en lynxen doden er wel eens een, maar vooral de jongen zijn kwetsbaar voor roofdieren zoals roofvogels en de wilde kat. De grootste bedreiging komt van de mens. Tot niet zo lang geleden was de steenmarter door intensieve bestrijding en bejaging eerder zeldzaam in Vlaanderen. Dankzij een integrale bescherming is de populatie de laatste jaren sterk uitgebreid en komen ze nu algemeen voor in Vlaanderen.

Steenmarters gesignaleerd!

Het gaat goed met de steenmarter in Vlaanderen. De soort is in opmars en dat is goed nieuws. Maar steenmarters die een onderkomen zoeken, kunnen ook voor heel wat ongemak en schade zorgen. Gelukkig kan je zelf veel doen om je zolder, auto of kippenhok "steenmarterproof" te maken.

Alle tips op www.natuurpunt.be/steenmarter

Een nieuwe stap...

Wat past beter bij de lente dan een plaatje van ontluikend leven? Hoewel, ontluikend? Dit beestje heeft het grootste deel van zijn leven al achter de rug. Na een jarenlang larvenleven als onderwaterjager is het moment aangebroken voor een metamorfose naar sierlijke fladderaar. Voor eventjes dan toch. De meeste libellen houden het in het volwassen stadium slechts enkele weken uit.

De wapenwedloop tussen nachtvinders en vleermuizen

Nachtvlinders laten zich soms als een steen uit de lucht vallen

Een lekkere mot gaat er bij veel vleermuizen altijd wel in. Maar de dieren vangen gebeurt niet altijd zonder slag of stoot. Via hun sonarsysteem vinden de vleermuizen in het duister probleemloos voldoende hapjes. Maar de nachtvinders verdedigen zich, want in tegenstelling tot ons kunnen zij de vleermuizen horen aankomen en vluchten. Hiervoor laten ze zich soms als een steen uit de lucht vallen. Als reactie daarop hebben sommige vleermuizen dan weer een nieuwe truc ontwikkeld; zij roepen stiller of gebruiken andere frequenties om hun prooi te verrassen. Eén groep nachtvinders is de vleermuis toch te slim af. De beervlinder roept (tot 4500 keer per seconde) als hij een vleermuis hoort aankomen, waardoor hij de sonar verstoort en kan ontsnappen.

Grote beer © Valérie Goethals

3 vragen aan de redactie

foto © An De Wilde

Alle slakken zijn tweeslachtig, maar hebben elkaar wel nodig voor de bevruchting.

1 Hoe planten slakken zich voort?

ANTWOORD: Ook slakken voelen lentekriebels. Al wriemelend en knuffelend vinden ze zich rond elkaar. Alle slakken zijn tweeslachtig, maar tegen alle verwachtingen in hebben ze elkaar wel nodig voor de bevruchting. Als echte Cupido's vuren slakken kalkpijljes op elkaar af, die een bevruchting garanderen, want slakken zijn ook in staat om de zaadcellen te verteren in plaats van er hun eicellen mee te bevruchten wanneer hun partner hen niet aanstaat. Dat slakken hun tijd nemen is ook geen verrassing, slakkenseks kan al gauw een halve dag duren.

foto: Vildar/Jeroen Mentens

Mannetjes komen vroeger

Bij heel wat dieren verloopt de lente voor mannetjes en vrouwtjes op een ander ritme. Vooral bij vogels is dat zo. Bij vinken komen de mannetjes vroeger op de broedstek aan dan vrouwtjes. Dat heeft verschillende voordelen: bij

Bij aankomst hebben de mannetjes hun territorium al bezet en hebben de vrouwtjes maar te kiezen.

aankomst van de vrouwtjes hebben de mannetjes hun territorium al bezet en hebben de vrouwtjes maar te kiezen. Insecten doen hetzelfde. Bij metselbijtjes, die in het vroege voorjaar uit de pop

kruipen, komen de mannetjes ook eerst. Zij kunnen dan al voedsel zoeken, kracht opdoen en zijn in topconditie wanneer de vrouwtjes verschijnen. Paren gebeurt onmiddellijk, want als je maar een kort leven hebt, moet het nu eenmaal vooruitgaan.

Ieder jaar een ander huis

Vogelsoorten met stevige nesten, gebruiken hetzelfde nest vaak jaren na elkaar

Een vogelnestje staat garant voor pril geluk. Sommige vogels bouwen elk jaar een nieuw nest en anderen betrekken jaar na jaar hun oude vertrouwde nest. Vogelsoor-

ten met stevige nesten, zoals reigers en aalscholvers, gebruiken hetzelfde nest vaak jaren na elkaar. Holenbroeders zoals spechten en sommige uilen gebruiken jaar na jaar vaak hetzelfde nesthol of dezelfde nestkast. Bij de zangvogels zijn er slechts enkele soorten die hun nest hergebruiken. We zien dit bij zwaluwen en hollenbroeders zoals mezen en kauwen. Maar meestal is het nestje zo fragiel dat het de winter niet doorstaat. In vele gevallen hebben de wriemelende jongen het tot op de draad versleten. Vogels die jaarlijks twee of meerdere broedsels hebben moeten dus elke keer een nieuw nest maken.

Middelste bome specht © Luc Meert

2 Hoe werkt windbestuiving?

ANTWOORD: Het lijkt gek maar de eerste bloeiende planten van het jaar hebben helemaal geen opvallende bloemen. In januari starten de hazelaar en zwarte els aan hun bloeiseizoen. Dat doen ze met katjes. Die lokken geen insecten, maar produceren wel massa's stuifmeel dat verspreid wordt door de wind. Het lijkt geen efficiënte bestuivingsmethode maar het werkt. De stuifmeelwolken zijn nodig omdat de kans op een bestuiving van kleine vrouwelijke bloemetjes natuurlijk niet groot is. Soms zie je in het voorjaar geel stof op auto's of in plassen. Dat is geen saharazand, maar wel stuifmeel van windbestuivers.

3 Wat te doen met een dode geringde vogel?

ANTWOORD: Heb je een dode vogel gevonden met een ring aan zijn poot? Stuur dan een mailtje naar het Belgisch Ringwerk met de tekst die op de ring staat. Vermeld ook de datum en de vindplaats. Aan de hand van de code zoekt het Museum voor Natuurwetenschappen de gegevens van de vogel op, en komen we heel wat te weten over de reis die geringde vogels afleggen tijdens de vogeltrek. Misschien vond je wel een roodborst die geboren werd in Rusland.

ring@natuurwetenschappen.be

Ontdek de bomen met je ogen toe

Ga met z'n twee of een groepje naar het bos en kies een plek uit met verschillende bomen. Blinddoek één persoon en draai hem een paar keer rond om zijn oriëntatie in de war te brengen. Begeleid hem nu in de richting van een boom. De boomonderzoeker krijgt even de tijd om met zijn handen aan de boom te voelen. Hij moet letten op de dikte van de stam, bobbels, gekke vormen, takjes... Wanneer het onderzoek klaar is, breng je hem met een ommetje terug naar de startplaats. Neem de blinddoek af en laat hem raden welke boom hij heeft staan knuffelen.

Natuur voor coole kikkers

Eindelijk het droomboek voor ouders wiens kinderen niet achter de tv of spelcomputer vandaan te krijgen zijn! De prettig gestoorde natuurgids, volgepakt met 365 geweldige activiteiten, nodigt ieder kind uit om de

natuurfanaat in zichzelf te ontdekken. Het staat vol met handige weetjes en knutseltips: maak een botsbal van een paardenbloem, knutsel een doolhof voor pissebedden in elkaar of maak jezelf compleet onzichtbaar!

www.natuurpunt.be/winkel

Natuur voor coole kikkers – uitgeverij Tirion
Artikelnr: M23730 – ledenprijs € 13,50

Zeg kleine vleermuis wat eet jij veel

Natuur is genieten voor jong en oud. In dit mooie prentenboek genieten peuters en kleuters van een verhaal over vleermuizen en vind je vier pagina's met leuke weetjes.

Vleermuis Floep is klein en toch al reuze stoer omdat hij al kan vliegen. Hij heeft honger en wil drinken bij mama, maar mama vleermuis is er niet. Floep gaat op zoektocht... Bij het boek zit ook een cd met een luisterverhaal en meezingliedjes.

www.natuurpunt.be/winkel

Auteurs: De Backker V. en Wisman S. – Artikelnr: M23705 – Ledenprijs 13,50 euro. Nog uit deze reeks (met cd): over de zeehond, eekhoorn, egel, bever, dolfin, roodborst, bij en ooievaar.

2 kidsvragen aan de redactie

1 Wat is het verschil tussen kikker- en paddeneitjes?

ANTWOORD: Kikkerdril, zo heet de eiklomp van een wijfje bruine kikker. Het is een glibberige massa van kleine, doorzichtige bolletjes – zo groot als een kleine kikker – die in het water wordt afgezet. Elke klomp bevat 700 tot 4500 eitjes! Vaak liggen er meerdere eiklommen samen in de poel of vijver. Een gewone pad zet haar eitjes af in een snoer. Dat is een dubbele ketting die drie tot vier meter lang is en die rond waterplanten, rietstengels of in het water drijvende takken wordt gebonden. Elk snoer is goed voor 2000 tot 6000 eitjes!

2 Hoe warm moet het zijn voor vlinders?

ANTWOORD: Wist je dat vlinders, net als wij, een lichaamstemperatuur van boven 30°C moeten hebben om vrolijk rond te kunnen vliegen? Enkel is hun lichaamstemperatuur in tegenstelling tot bij mensen niet constant. Zij moeten elke dag weer opwarmen. Vooral hun borststuk zit vol vliegspijeren. Vlindervleugels werken als zonnecollectoren en vangen de warmte van de zon op. Bij een buitentemperatuur van 13°C (of 17°C in de zon) kan het al warm genoeg zijn om te vliegen. Vlinders zoek je dus best in het namiddagzonnetje.

Japanse duizendknoop met frambozen crumble

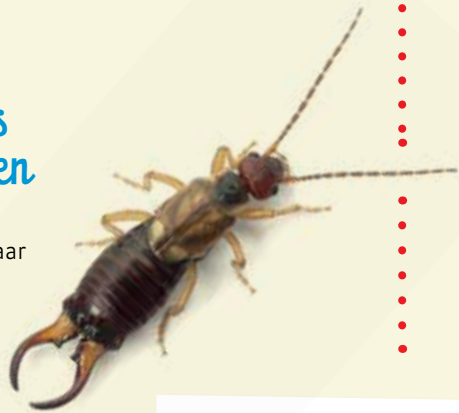
Dit gaat er in: 20 jonge stengels van Japanse duizendknoop – 100 gr frambozen - 2 zakjes vanillesuiker – 200 gr kristalsuiker – 200 gr roomboter – 200 gr bloem - Snufje zout.

Zo maak je het: Snij alle blaadjes en toppen van de duizendknoop en snij de stelen in stukjes. Meng met de frambozen en vanillesuiker en strooi er nog wat kristalsuiker over. Meng voor het deeg de kristalsuiker, boter, bloem en zout, met je handen tot je losse korrels deeg krijgt. Strooi het deeg over het duizendknoopmengsel en bak het geheel 35 minuten in de oven op 200 graden.

Harteloze vlinders en lieve oorwormen

Je zou het ze niet aangeven maar oorwormen behoren tot onze meest toegewijde beestjes. Bij de meeste insecten lijken ouders wel harteloos. Zo leggen vlinders eitjes om daarna nooit meer naar hun jongen om te kijken. Mama oorworm doet dat wel: zij bewaakt haar eitjes, likt ze schoon en blijft nog een tijdje bij haar baby's. Wanneer de jonge oorwormen de wereld voor de eerste keer verkennen, zorgt hun mama ervoor dat haar kroost niet te ver wegloopt.

Hoe doe ik dit?

Bouw een oorwormenhotel

*****

Benodigdheden: touw, stro, bloempot met gat onderaan

De oorworm is een schuw beestje dat liefst 's nachts tevoorschijn komt. Dan gaat hij op zoek naar voedsel, hij eet het liefst plantjes en kleine insecten zoals bladluizen. Heb je last van bladluizen in je tuin, dan is dit oorwormenhotel een goede oplossing! Neem een bundeltje stro en bind er een lang touw door het gat van de bloempot. Het oorwormenhotel is nu klaar. Hang het in een boom, de oorwormen zullen snel inchecken!

www.natuurpunt.be/kids

Win!

't Is voorjaar! 't Is lente! Je voelt het aan je instrumenten! Alles kriebelt om weer naar buiten te trekken en de frisse lentegeuren op te snuiven. Stop je boterhammen in deze leuke brooddoos en op de terugweg kan je er al je vondsten in kwijt.

Antwoord op de vraag "Welk insect is een uitstekende mama" en wie weet win jij een van de een van de 7 broodtrommels van A.S Adventure! www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Niet getreurd! Bij A.S Adventure vind je die dozen ook.

Hagedis op het spoor

Vlaanderen is arm aan reptielen. Maar af en toe komt er wel een nieuwe soort bij. De roodwang-schildpad bijvoorbeeld. Daar is niet iedereen even blij mee. Sinds het nieuwe millennium is er nu ook de muurhagedis. Daar zijn de meeste mensen wel blij mee. Behalve dan misschien enkele projectontwikkelaars in Kortrijk.

Tot eind vorige eeuw moest je naar de Ardennen om muurhagedissen te zien. Dan begon de verovering van Vlaanderen. Tegen 2005 waren er populaties in o.a. Muizen bij Mechelen, Lokeren en Heverlee. In Heverlee en Muizen houden de beestjes zich op in spoorbermen. Zijn ze dan met de trein meegekomen? Hoogst onwaarschijnlijk. De toegankelijkheid van het rollend materieel is wat dat betreft manifest ontoereikend. De herkomst van de populatie in Heverlee laten we verder buiten beschouwing:

© Karneel Detailleur

Natuur in de stad: een contradictie? Niets is minder waar. Je vindt er gewone natuur op ongewone plaatsen. Er komen planten en dieren voor die vaak alleen in het warmere microklimaat van de stad kunnen overleven. Ga met open blik in de stad op zoek naar natuur en laat je verrassen. Hou deze keer ook het spoor in 't oog.

die blijkt het gevolg van bewuste overplaatsing van Ardense hagedissen. De populatie in Lokeren, echter, zet ons als het ware op het juiste, wel euh, spoor. Die houdt al enkele tientallen jaren stand en bevindt zich nabij een firma die natuurstenen importeert uit Frankrijk en Duitsland. En die spoorbermen worden natuurlijk ook aangelegd met brokken natuursteen...

Recenter zijn de waarnemingen in Kortrijk, niet zo gek ver van de Noord-Franse populatie. Hoe ze er terecht kwamen, daar hebben we alweer het raden naar. De beestjes bevinden zich ook hier langs de spoorwegberm en op wat aanpalende oude gebouwen. En net dat deel van Kortrijk zou een nieuwe bestemming krijgen. Nu zijn muurhagedissen kleine beestjes, maar het feit dat ze zeldzaam zijn èn beschermd, verhoogt hun soortelijk gewicht voldoende om te wegen op de politieke agenda. Het ziet ernaar uit dat de muurhagedis ereburger wordt van Kortrijk!

Libellenlarven in de tuinvijver: vloek of zegen?

Daar heb je dan een tuinvijver neergepoot, je veegt het zweet van je voorhoofd, schuift een tuinstoel bij en het wachten kan beginnen. Elke dag opnieuw ga je kijken, en elke dag opnieuw ontdek je iets nieuws. Je bent immers niet de enige die aangetrokken wordt door die paar vierkante meter water. Naar verluidt is de weerkaatsing van het licht in de rimpeling van het vijveroppervlak een magneet voor al wat in de verre omtrek aan insecten voorbijvliegt, een natuurlijke neonreclame: hier is 't te doen. Binnen de kortste keren zitten er beestjes in je vijvertje. Waterkevers, duikwantsen, muggenlarven ... En rond de waterplanten zwermen al de eerste waterjuffers. Hoe klein je vijvertje ook is, lantaarntje en vuurjuffer mag je zeker verwachten. Eerst alleen, daarna twee aan twee, en het vervolg kan je raden: eitjes en dan jufferlarven. Slanke rovers die zich op de bodem van je vijver of tussen de

© Korneel Detaillieur

Je hoeft niet naar afgelegen natuurgebieden te trekken om kennis te maken met de natuur. Je trekt gewoon de achterdeur open en gaat op safari in eigen tuin! Wie de natuur een handje wil helpen, kan daarmee beginnen in de tuin, hoe klein die ook is. Vogels voeren en beloeren, een nestkast voor wilde bijen of koolmezen, een border vol bloemen voor de vlinders...en zelfs een kleine vijver kan grote verrassingen opleveren.

planten ophouden. Achteraan het lichaam drie 'spatels', kieuwbladen die helpen bij het onderwater ademen. Maar het strafste zit vooraan, onder de kop: de uitklapbare kaak. Ooit al eens in een documentaire gezien hoe dat dodelijke wapen een onschuldig kikkervisje grijpt en leegzuigt terwijl het wanhopig doch tevergeefs spartelt? Maar is dat kikkervisje wel zo onschuldig als het lijkt? Voor je het weet is het een groot groen monster dat je 's nachts uit je slaap brult. Willen we dat dan? Zo'n waterjufferlarve daarentegen verandert in een gracieus, kleurrijk juweeltje dat je bovendien verlost van de muggen, het voornaamste bruto voortbrengsel van je vijvertje...

Als je al die spontane biodiversiteit te spannend vindt, één tip: vis. Zet vissen in je vijvertje en je hoeft je geen zorgen meer te maken over nachtelijke lawaaimakers of sluipmoordenaars.

De kleine **compostmeestertjes**

Deze keer wil ik je vragen je hoofd in een compostvat te steken voor een close-up van een pissebed. En de durvers daag ik uit om er een van de grotere exemplaren uit te vissen en het eens van nabij te bekijken. Op het eerste zicht lijken ze geheel opgetrokken uit plastic, en dat is niet eens zo vreemd als het lijkt. Chitine is namelijk even multifunctioneel als plastic. Om het pantser harder te maken, bevat het ook kalk en tegen uitdroging zit er nog een waslaagje rond. Pissebedden evolueren van een kwart rijstkorrel (ongekookt!) bij de geboorte tot een kleine twee centimeter lang over een tijdspanne van enkele jaren. Hun pantser groeit echter niet mee en wordt dus geregeld vervuild voor een groter; ridders die verdikten hadden een gelijkaardig probleem. De wissel gebeurt in twee 'schuifkes': zoek een tweekleurige pissebed en kijk wat er gebeurt. Eerst komt de achterste helft van het schild los. Het beestje wurmt zich er uit

© Korneel Detailleur

Als je de natuur in close-up bekijkt, gaat er een nieuwe wereld voor je open. Een schier eindeloze variatie aan levensvormen, elk met hun eigenaardigheden. Stilstaan bij de kleine dingen des levens, je krijgt er nieuwe energie van. En zelfs al vind je pissebedden niet mooi, ze blijven verdomd nuttig.

en trapt het weg met de pootjes. Het verse pantser dat tevoorschijn komt, is bleker en daar zit wel nog rek op, tot het langzaam ook verhardt en verdonkert. Een paar dagen nadien komt de andere helft los. Pissebedden zitten in de recyclagebranche: niet zo verwonderlijk dus dat ze hun afgelegde harnas opeten, kwestie van de kostbare kalk te recupereren... Neem een grote pissebed ter hand en draai het om. Achteraan zie je vier witte vlekjes: de 'longen' die de kreeftjes in staat stellen op land te overleven!

Als je er een vindt met aan de buikzijde een grote bleke zwelling, dan is dat een wijfje met een broedbuidel. Daarin zwemmen de kleintjes in een soort vruchtwater. Nijp niet te hard, anders heb je een vroeggeboorte op je geweten. Zijn ze groot genoeg, dan glijpen ze tussen de buikplaten uit om op eigen (7 paar!) benen te staan.

Peter De Ridder

Froggy

ecological

Goud, niets minder

Als allereerste schoonmaakproduct in Europa, heeft Froggy Lemon Badkamerreiniger de prestigieuze Cradle to Cradle Certified^{CM} Gold-award behaald !

Het mooiste bewijs dat Froggy efficiënte producten ontwikkelt die bovendien ook voldoen aan de strengste milieunormen en dit doorheen hun volledige levenscyclus.

Het Cradle to Cradle® principe vereist dat de gebruikte materialen veilig en volledig worden opgenomen in de biosfeer of op een kwalitatieve wijze worden hergebruikt. Voor Froggy Lemon Badkamerreiniger de gouden certificering kreeg, werd een grondige analyse uitgevoerd van :

- de geselecteerde materialen
- de mate waarin die gerecycleerd worden
- het energie- en waterverbruik
- de impact op het milieu van de productcyclus
- de sociale impact van de productiemethoden.

Froggy blijft de pionier op het vlak van ecologisch verantwoorde innovatie. Onze realisaties op het vlak van globale duurzaamheid worden erkend door talrijke certificaten. We zijn dan ook zeer trots op deze nieuwe gouden medaille.

Cradle to Cradle® is een geregistreerd handelsmerk van McDonough Braungart Design Chemistry LLC.

= **Natuurlijk duurzaam !**

www.ecofroggy.be

op stap
met... **Rit**
Van Damme

9u14

Ik passeer even langs het bijenhotel van de Universiteit van Antwerpen, waar ik werk. Hoera, er zitten bewoners in! Daar ben ik heel blij om want onze afdeling heeft een boontje voor bijen. Ook ik heb er een zwak voor. Daarom staat er ook op mijn terras een bijenhotel.

Bio Rit Van Damme

Rit is medewerker van de beheerders van de Universiteit van Antwerpen, ook daar toont ze haar engagement. Ze is er voorzitter van de Personeelsvereniging en werkt mee met de Stichting voor Armoedebestrijding. Daarnaast komt ze graag samen met familie en vrienden, is ze quiz- en puzzelfan en gek op wandelen.

Foto's © Wim Dirckx, tenzij anders vermeld

11u03

Ik help een handje bij beheerwerken op de Wolvenberg, het enige natuurgebied in het centrum van Antwerpen. We zijn fier dat dit stukje groen nog altijd bestaat. Regelmatig komen mensen die een inburgeringscursus volgen hier een paar uurtjes meehelpen. Ik probeer er dan te zijn om die mensen te verwelkomen.

18u20

Vanavond organiseren we een feestje voor onze vrijwilligers. Zo willen we ze bedanken voor het werk van het afgelopen jaar. Ik overloop snel wat er nog moet gebeuren voor het feestje definitief uit de startblokken kan schieten.

19u35

Gezellig samen zijn, even bijpraten en terugkijken op het voorbije jaar: in onze afdeling zit het met de teamspirit wel snor. Om het feestje nog wat extra schwing te geven, organiseren we een workshop desserts maken. Een zegen voor onze smaakpapillen!

20u13

Even horen of iedereen het naar zijn zin heeft. Uiteraard stimuleert zo'n activiteit de goede sfeer binnen de vrijwilligersgroep. Maar dat is niet genoeg. Iedere vrijwilliger moet verantwoordelijkheden krijgen en opnemen. Iemand die de leiding neemt en de rest die moet volgen: daar geloof ik niet in. Daarom organiseren we dit samen en dat maakt van ons een sterke groep.

9u42

Elk jaar organiseren we een bijenwandeling om mensen te overtuigen hoe belangrijk bijen zijn. Als die dieren verdwijnen, dreigt ook de mensheid uit te sterven. Op de wandeling leggen we uit wat je zelf kan doen om bijen te helpen. We laten de wandelaars ook kennismaken met het leven van de honingbijen en wilde bijen.

Word ook vrijwilliger bij Natuurpunt!

www.natuurpunt.be/urijwilliger

Links of rechts

Ik ben nooit een leuke wandelaar geweest. Links of rechts niet. En zeker niet bergop. Mijn leven lang loop ik te zuchten in de staart van het gezelschap. Ik heb bezwaren tegen het tempo. (Niet zo snel aub!) Ik twijfel aan het nut van bestemmingen. (Wat valt daar nu eigenlijk te beleven!) Ik weet nooit waar ik ben. (Hoe! Een kaart kan je ondersteboven vasthouden?) En soms moet ik al van in het begin plassen. (Zonder teutje is het leven moeilijker!) Mijn moeder beweert dat ik als kind al klaaglijk deed als we gingen wandelen.

Er is niet veel veranderd. Al vind ik wandelen inmiddels wél leuk. Een leuke wandelaar ben ik er niet van geworden. Tenzij in mijn eentje natuurlijk. Maar leuk heeft meestal toch met ander mensen te maken. En andere mensen wandelen altijd te snel. Eerst steken ze zich de kilometers in de kop, daarna haspelen ze het paadje af. Ik heb er mij bij neergelegd: ik ben de treuzelaar. Zeker sinds ik op vogels wil letten, boomkruipers bijvoorbeeld, die niet aanstellerig van de ene tak op de andere wippen. Voor koolmezen haal ik mijn gerief al lang niet meer uit. Aanstellers zijn het.

De boomkruiper klimt discrèet omhoog en omlaag op boomstammen. Hij zigzagt over de ribbels van de schors. Niemand die hem ziet. Het is een mus met een witte buik, een peutersnavel en een staart als derde poot. Om die redenen is de boomkruiper

Dit stukje gaat over hoe vogelaars op vogels letten in plaats van op de weg. Een vogelclub is géén wandelclub.

PROFIEL An Olaerts

An Olaerts is freelance journalist en schrijft onder andere columns voor De Standaard Magazine. Daarnaast zit ze in het tweede jaar van de grote vogelcursus in Leuven. En heeft ze een tuin met twee kippen, die zich uiteindelijk nog het makkelijkst laten bekijken.

trouwens géén mus en soms moet ik gewoon kijken tot ik de boomkruiper zie. Uiteraard is het gezelschap dan al lang verder gewandeld. Het is het ellendige lot van de vogelaar om voortdurend heen en weer te hollen in het gat tussen vogels en wandelaars. Voor een mus met een witte buik kan nu eenmaal niet worden vertraagd. Voortdurend stoppen doet afbreuk aan de wandeling! En ik maar hijgen en aanklampen.

Gelukkig ben ik bij de vogelclub en gelukkig is een vogelclub géén wandelclub. Want wie loopt er er bij de vogelclub altijd voorop? Ik! Degene die vanaf de kleutertijd wordt uitgemaakt voor trage, slome en ouwe zeur. Het is een plezier om te zien hoe de vogelbus stopt, hoe de driepikkels op de parking worden opengeklapt en hoe er minstens een halfuur aan geen enkele wandeling wordt begonnen. Schaamteloos! Wij wandelen niet, wij staan overal stil, om de natuur in ons op te nemen. En om te beslissen hoe het verder moet. Want terwijl er naar vogels wordt gespied kan er niet op de weg worden gelet. En dan moet ik toch weer zuchten. Want hoeveel mooier is een gesprek over mussen en boomkruipers dan een discussie over een paadje links of rechts. Vogelaars zijn gewoon geen leuke wandelaars.

An

PURO®

Fairtrade Coffee
saving the rainforest

Geteeld met respect voor mens en natuur.

Puro koopt via de natuurbeschermingsorganisatie World Land Trust bedreigde stukken regenwoud aan.

Puro steunt Natuurpunt, de Vlaamse vereniging voor natuurbescherming.

www.purocoffee.com

Geniet ook thuis van
(h)eerlijke Puro koffie en thee.
Bestellen kan via www.puroathome.com
of www.natuurpunt.be/winkel

LYNX HD 8X30 / 10X30

Door natuurpunt verkozen tot beste allround verrekijker!

www.kiteoptics.com

Het Belgisch merk van verrekijkers en telescopen

kwaliteit in service en techniek

Ontdek hier de nieuwe KITE Lynx HD

Wavre | Drogenbos | Schoten | Leuven | Genk
Hognoul | Mechelen | Roeselare | Lochristi | Zaventem

Sights Of Nature
Natuurpunt optiekshop | Brugge

Webshop | www.natuurpunt.be/winkel
Natuur.winkel Limburg | Kiewit

Nieuw leven in beeld

In de lente wemelt het in de natuur van nieuw leven. Sappen stromen opnieuw door de bomen, bloemen steken hun kop op en de winterslaap is gedaan. De kikkers kwaken weer, de vogels bereiden hun nestjes voor en de eerste kleintjes van het jaar worden geboren. **Het is adembenemend om te zien hoe de natuur haar gang gaat.**

POL MEERT

WIM VERSCHRAEEN

JORIS LAMB

KAREL VERBRUGGEN

DANNY DECLERCQ

MIE MEEUWS

KAAT VANPARYS

FRANCOIS EENVAES

ROEL VERLEYEN

ERWIN DEROUS

PETER VANHERCK

FOTO-OPROEP

Hoe zie jij natuur in de stad? **Stuur je foto in voor het project Groengrijs.**

Een professionele jury selecteert de mooiste beelden voor een reizende expositie die start in de Sint-Baafsabdij in Gent. Een eerste reeks grijsgroene beelden krijg je al te zien in het volgende Natuur.blad! Stuur jouw deelnemende foto in via www.beeldexpressie.be

Op die website vind je ook activiteiten en workshops van onze afdelingen.

MONIQUE CALLENS

20 jaar inzet voor meer en beter natuur

Dat verdient een feestje. Kom mee vieren en laat je verrassen door enkele stukjes mooie natuur in de rand rond Brussel. Zo is er **'Feest in de Birrebeekvallei' in Meise** op **zondag 27 april**. Iedereen is er welkom tussen 14u en 18u. Je kan mee op wandelzoektocht, genieten van poëzie en de jongsten mogen vallen en springen. Afspraak aan de Broekstraat 72 in Meise. In **Ternat** beleef je de **'Natuur de klok rond'** op **zondag 25 mei**. Om 7u30 start de ochtendwandeling met aansluitend ontbijt. Niet zo'n vroege vogel? Tussen 10u en 18u kan je je uitleven op het touwenparcours, op spinnensafari vertrekken, waterbeestjes zoeken en nog veel meer.

www.natuurpunt.be/agenda

Cultuur in de Natuur

Natuur is een inspiratiebron voor iedereen, van musici, wetenschappers tot kunstenaars. Toch vind je zelden kunst in de natuur. De bezoekerscentra van Natuurpunt brengen daar verandering in met 'Cultuur in de Natuur'-activiteiten tijdens de lente. Benieuwd naar de combo natuur & kunst in een prachtige natuurlijke setting? Spring dan tijdens de maanden april, mei en juni eens binnen in een van onze bezoekerscentra. Het overzicht van alle activiteiten vind je op de website.

www.natuurpunt.be/cultuur

Week van de Zee 25 april tot 10 mei

Jaarlijks organiseert de provincie West-Vlaanderen samen met de tien kustgemeenten, overheden, natuurorganisaties, bezoekerscentra ... de Week van de Zee. Van 25 april tot 10 mei kan je elk weekend genieten van verschillende activiteiten met aandacht voor gezinnen, kinderen, wandelaars en natuurverslaafden. Met andere woorden voor elk wat wils.

www.weekvandezee.be

Walk for Nature Midden-Brabant zondag 8 juni

Drie Natuurpuntafdelingen, Kampenhout, Kortenberg en Herent, laten je op **zondag 8 juni** kennis maken met De Groene Vallei. In het Silsombos, Terbronnen en het Torfbroek kan je wandelen. Er zijn huifkartochten, fietsroutes, kinderen kunnen zich uitleven op het springkasteel en je kan er snoepen van heel wat streeklekkers. De echte vroege vogels zijn om 7u welkom voor een wandeling met ontbijt. De overige activiteiten vinden plaats tussen 11u en 17u. Afspraak in het centrum van Nederokkerzeel.

www.natuurpuntkampenhout.be

Grenzeloos genieten in de Vlaamse Ardennen

Op **zondag 27 april** verwachten we je op de Vlaamse Ardennendag. Dit jaar verwelkomen we jou en je gezin in het Raspaillebos, het toneel voor veel activiteiten en wandelingen. Zoals kruidenwandelingen, scharrelwandelingen voor kinderen, bijenhôtels maken, koken met de natuur ... De Vlaamse Ardennendag is een evenement van Natuurpunt, het Agentschap voor Natuur en Bos en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. Afspraak aan De Helix, Hoogvorst 2 in Grimminge (Geraardsbergen).

www.vlaamseardennendag.be

Vogels in Lubbeekse nesten

We nodigen je uit op een familie happening in het teken van vogels op **zondag 27 april**. Ontdek de echte vroege vogels tijdens een wandeling om 7u, kom heerlijk ontbijten of spring binnen tussen 11u en 18u. Dan is er een kerkuilwerkhoeke, kindergime, een nestkastknutselatelier en we laten gerevalideerde roofdieren vrij. Zin in een wandeling? Met een gids kan je het kasteeldomein verkennen. Afspraak aan het Kasteel Gellenberg, Gellenberg 93 in Lubbeek.

www.natuurpuntlubbeek.be

OpenDeurDag Fort 7: Natuur Monument

Ontdek op **zondag 6 april** het fort 7 in Wilrijk. Verscholen in het natuurgebied staat er een oud verlaten fort, met zijn haast oneindige gangen, ontelbare kamers en bunkers vormt het één groot vleermuizenhotel. Die dag kan je aan de hand van verschillende landschapsposten het historische landschap ontdekken. Fort 7 werd uitgekozen als pilootproject voor natuur erfgoed in samenwerking met het Agentschap Onroerend Erfgoed. Afspraak tussen 10u en 17u30, Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk

www.guidrand.be

29.3

Zoersel

NACHT VAN DE STEENUIL

Ontdek via een boeiende film en een avontuurlijke wandeling de wonderlijke leefwereld van de steenuil.

Zaterdag 29 maart, 19u30

Gemeentelijke basisschool De Kiekeboes, Schoolstraat, 2980 Zoersel

29.03

Poperinge

2DE WEST-VLAAMSE PLANTENDAG

Wilde plantenbeurs met een ruim aanbod aan inheemse planten en biokruiden.

Zaterdag 29 maart, van 10u tot 17u

VTI/De Ast, Boeschepenstraat 44, Poperinge

5.04

Blankenberge

VOORJAARS-STRANDWANDELING

Meebrengen: Loep

Zaterdag 5 april, van 14u tot 17u

Aan de Hoek Zeedijk – Gedeynehelling, Blankenberge

6.04

Beringen

LENTE IN VBC DE WATERSNIP

We vieren de lente met leuke wandelingen en een lentecafé.

Zondag 6 april, vanaf 14u

VBC De Watersnip, Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel

6.04

Ranst

VOORJAARSBLOEIERS IN HET ZEVENBERGENBOS

Het Zevenbergenbos is, één van de fraaiste natuurlandschappen van Antwerpen.

Zondag 6 april, start tussen 10u tot 17u of met gids om 10u, 14u en 15u

Kastanjelaan, Driepikkelhoeveweg en Boerenkrijglaan, Ranst.

6.04

Oudenburg

WEIDVOGELS IN GISTEL EN OUDENBURG

Wat vinden de eerste grutto's van de beheerwerken? Komt onze tureluur terug? En wat met de broedvogels?

Zondag 6 april, van 10 tot 12u

De Grote Zaagbek, Oude Bruggeweg 239, Oudenburg

3.05

Tienen

ORCHIDEEËN IN HET AVONDGLOREN

Een orchideeënwandeling bij de ondergaande zon, het is eens iets anders.

Zaterdag 3 mei, van 19u tot 22u

Aan NMBS-station Tienen

04.05

Gent

20 JAAR WILDE PLANTEN IN DE BOURGOYEN

Wildevlantenbeurs met inheemse planten en biokruiden, veel randanimatie en een biobar.

Zondag 4 mei, van 10u tot 18u

Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen, Driepikkelstraat 32, Gent.

11.05

Haacht

KAMSALAMANDERS IN DE ANTITANKGRACHT

Erfgoed en biodiversiteit versterken elkaar hier.

Zondag 11 mei, 14u

Onthaalsite Antitankgracht – Hansbrug Keerbergessteenweg, Haacht

11.05

Dilbeek

ONTDEK HET ROLSTOEL- EN PRIKKELPAD OP DE THABORBERG

Natuur voor iedereen is het motto van Natuurpunt, dus ook voor mensen met een beperking.

Zondag 11 mei, 14u

Parking Zonnelied, Kattebroekstraat 199, Dilbeek

18.05

Meetjesland

MEETJESLANDSE GORDEL

Fietsen of wandelen langs boswegen, kerkwegels en kanalen voor meer natuur. Ook verschillende andere activiteiten op meerdere locaties in het Meetjesland.

Zondag 18 mei, van 10u tot 16u

Starten in verschillende gemeentes in het Meetjesland

18.05

Beringen

KLEURRIJKE DAG VAN HET PARK - BERINGEN

De Kleurrijke Dag van het Park brengt mensen samen rond natuur & cultuur, in een prachtig kader.

Zondag 18 mei, van 14u tot 18u

Park van de Directeur – Koolmijnlaan, Beringen

18.05

Putte

FEESTELIJKE OPENING VAN HET LOKAAL DE PUTTER

Feestelijke opening met verenigingsmarkt, kinder- en jongerenactiviteiten, receptie en een streepje Folk.

Zondag 18 mei, van 14u tot 17u

Lokaal De Putter, Tinstraat 9b, 2580 Putte.

Voor kinderen

Op zondag 6 april opent het Bezoekerscentrum Kiewit het nieuwe Boeboekseizoen. Dan worden de Boeboeks wakker na een lange winterslaap, net als de dieren in het bos en de bloemen. Trek je speelkleden aan en kom meevieren. Je kan dan heerlijk ravotten, knutselen, naar verhalen luisteren...

Afspraak: 6.04 van 14u tot 17u, Putvennestraat 112, 3500 Hasselt

Ook in onze andere bezoekerscentra vind je de boeboeks, je kan er op stap gaan met een boeboeksrugzakje.

www.natuurpunt.be/boeboeks

1.06

Lokeren

25 JAAR DAKNAMSE MEERSEN

Feest met geleide wandelingen, kinderanimatie, hapjes en drankjes ...

Zondag 1 juni, vanaf 13u30

Daknamdack en dagverblijf Emiliani, Daknam-dorp 89

Bekijk alle activiteiten op www.natuurpunt.be/agenda

Het woord van de voorzitter

© Wim Dirckx

91.380 gezinnen waren op 31 december 2013 lid van onze vereniging. Een forse stijging, dankjewel aan iedereen die hieraan meegeewerkt heeft. Natuurpunt is een sterk merk geworden, een vereniging van mensen die werken aan meer en betere natuur in Vlaanderen. Mensen die een positief verhaal brengen: een verhaal van samen bouwen aan robuuste natuur, waar plaats is voor iedereen, een toegankelijke natuur, een natuur die leefbaar is en niet versnipperd tot kleine restjes. En ja, ook 2014 wordt een bijzonder belangrijk jaar dat ons garanties moet bieden om die taak ook in de toekomst te blijven uitvoeren.

Eerst en vooral is er het vernieuwde natuurdecreet. Naast een aantal andere aanpassingen wil dit decreet, volkomen terecht, ook (financiële) kansen bieden aan particuliere eigenaars van domeinen om op hun terreinen aan natuurontwikkeling te doen. Niets mis mee. Mits daar ook langetermijnverbintenissen en resultaten tegenover staan. Gelijke

middelen voor gelijke inspanningen is een mooi principe maar het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dat de uitvoering er toe leidt dat zij die al vele jaren succes boeken en zelfs met Europese onderscheidingen kunnen prijken, nu plots door hongerige paarden van de ruif worden verdrongen. Hoe meer zielen om onze doelstellingen te bereiken hoe beter, maar wij hoeven niet gestraft te worden omdat wij het zo goed doen. Een opdracht voor de begroting van de volgende Vlaamse regering!

En dan zijn er natuurlijk ook de verkiezingen. Ik kom daar volgende keer op terug, maar ik nodig jullie nu al uit om de verkiezingsprogramma's waarmee de partijen naar de gunsten van de Vlaming zullen hengelen, grondig na te kijken. Of beter nog: toets alles eens af met onze prioriteiten voor de Vlaamse verkiezingen die op onze website te vinden zijn www.natuurpunt.be/verkiezingen.

Walter Roggeman

We moeten samen bouwen aan een robuuste natuur, die toegankelijk en leefbaar is, met plaats voor iedereen en niet versnipperd tot kleine restjes.

Verhuisd? Vragen over je lidmaatschap?

Neem contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 17 of ledenservice@natuurpunt.be

Lid worden of een lidmaatschap cadeau geven? Stort 24 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding "nieuw lid" www.natuurpunt.be/lidworden

Op zoek naar een origineel geschenk, een goede gids of uitbreiding van je excursiemateriaal? Dan ben je in onze webshop Natuurpunt Winkel aan het juiste adres. Bestellen kan online, via mail, per telefoon of fax.

www.natuurpunt.be/winkel, winkel@natuurpunt.be t 015-43 16 88, f 015-27 46 74

Alle producten uit dit Natuur.blad zijn te koop in de Natuurpunt Winkel.

Bezit je grond die je wil wegschenken, of wil je Natuurpunt opnemen in je testament? Neem dan contact op met Joost Verbeke, contactpersoon voor schenkingen en legaten: joost.verbeke@natuurpunt.be 0477-20 47 27

Vivara.be
Natuurbeschermingsproducten

Twist & Feed Startpakket

Bestel nu het Twist & Feed Startpakket en u ontvangt gratis een pot Twist & Feed zonnepithartjes bij deze houder. Succes gegarandeerd!

Bestellen is eenvoudig: Ga naar www.vivara.be of bel met **02-6400028**, gebruik hiervoor artikelnr. **98329**

Vraag de gratis voorjaarscatalogus aan op www.vivara.be/catalogus

van €11,74
voor **€8⁹⁵**
Twist & Feed Startpakket

Draaien en smullen maar!

www.vivara.be

LAAT EEN ANDERE WERELD GROEIEN

Sluit je aan bij de internationale actie van Oxfam.

TE KOOP
OP DE
NATUURPUNT
WEBSHOP

**SCHIET IN ACTIE:
EET EN KOOP ANDERS**

Meer informatie over de campagne en de verkooppunten van de Oxfam-zaden op WWW.IKGROEIMEE.BE

Een bloemenweide met
34 verschillende planten

100% inheemse eenjarige,
tweejarige en vaste zaden

Per verkocht zakje gaat **1 euro**
naar **Natuurpunt**

OXFAM
Solidariteit

Dit product maakt deel uit van het Oxfam-zadenassortiment bestaande uit 20 biologische zaadvariëteiten.

Foto Jerger Helder

Aquafin beschermt de **kamsalamander**

De kamsalamander komt voor in kleinschalige cultuurlandschappen en in bosgebieden. De soort is beschermd door de Europese Habitatrichtlijn. In het vroege voorjaar trekken deze grote watersalamanders van het land naar waterpoelen met veel waterplanten om er zich voort te planten.

Aquafin lost nooit rechtstreeks gezuiverd afvalwater in dergelijke plassen en gaat bij het ontwerp van nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallaties na of de beek waarin geloosd wordt, kan overstromen in deze voortplantingspoelen.

Dit laatste was het geval in Lapscheure en daarom werd KWZI Lapscheure ontworpen om stikstof en fosfor te kunnen verwijderen.

Volg Aquafin op

